

2015

**MONITOROWANIE
KARIER ZAWODOWYCH
ABSOLWENTÓW
PAŃSTWOWEJ
WYŻSZEJ SZKOŁY
ZAWODOWEJ
IM. STANISŁAWA
STASZICA
W PILE**

**PO TRZECH I PIĘCIU LATACH
OD UKOŃCZENIA STUDIÓW**

PWSZ
w Pile

RAPORT Z BADANIA

**Komisja ds. monitorowania karier
zawodowych absolwentów**

SPIS TREŚCI

WYKAZ TABEL I WYKRESÓW	3
I. ORGANIZACJA BADAŃ	5
1.1. Wprowadzenie.....	5
1.2. Założenia i cele badań	6
Cel badań.....	7
1.3. Metodologiczne ramy badań	7
Badana populacja	7
Sposób pozyskiwania danych kontaktowych	8
1.4. Przebieg badań i monitorowanie zwrotów.....	9
II. SYLWETKA ABSOLWENTA PAŃSTWOWEJ WYŻSZEJ SZKOŁY ZAWODOWEJ IM. STANISŁAWA STASZICA W PILE.....	12
2.1. Pytania „metryczkowe”	12
2.2. Jakość i warunki studiowania oraz efekty kształcenia	20
2.3. Status na rynku pracy	25
2.4. Oczekiwania względem pracy zawodowej i zadowolenie z pracy.....	39
2.5. Podnoszenie kwalifikacji po ukończeniu studiów	41
2.6. Wnioski absolwentów	44
III. WNIOSKI I REKOMENDACJE KOMISJI DS. MONITOROWANIA KARIER ZAWODOWYCH ABSOLWENTÓW PWSZ W PILE.....	49

WYKAZ TABEL I WYKRESÓW

Wykaz tabel

Tabela 1. Ankiety absolwenta złożone w latach 2009-2015	8
Tabela 2. Liczba uzyskanych odpowiedzi	9
Tabela 3. Aktywność zawodowa studentów w PWSZ w Pile - odpowiedzi po 3 i 5 latach od ukończenia studiów.....	16
Tabela 4. Aktywność społeczna studentów w PWSZ w Pile - odpowiedzi po 3 i 5 latach od ukończenia studiów.....	16
Tabela 5. Skala zmian między poziomem kompetencji przed i po studiach (ocena po 3 latach).....	22
Tabela 6. Skala zmian między poziomem kompetencji przed i po studiach (ocena po 5 latach).....	22
Tabela 7. Waga przywiązywana do poszczególnych celów życiowych	25
Tabela 8. Waga przywiązywana do poszczególnych celów życiowych - po trzech latach od ukończenia studiów.....	26
Tabela 9. Waga przywiązywana do poszczególnych celów życiowych - po pięciu latach od ukończenia studiów.....	27
Tabela 10. Główne kryteria wyboru pierwszego pracodawcy	31
Tabela 11. Aktualny status na rynku pracy	32
Tabela 12. Kryteria rekrutacji dla pracodawców	32
Tabela 13. Sektor pracodawcy.....	33
Tabela 14. Miejsce zakładu pracy według branż	33
Tabela 15. Wielkość zatrudnienia w zakładzie pracy.....	36
Tabela 16. Powody ostatniej zmiany miejsca pracy.....	40
Tabela 17. Elementy statusu zawodowego.....	40
Tabela 18. Właściwości pracy zawodowej	41
Tabela 19. Liczba absolwentów kontynuujących kształcenie po ukończeniu studiów w PWSZ w Pile	41
Tabela 20. Formy kształcenia absolwentów kontynuujących naukę po ukończeniu studiów w PWSZ w Pile.....	42
Tabela 21. Formy kształcenia, w których respondenci planują podwyższyć kwalifikacje ..	42
Tabela 22. Jakimi motywami kieruje się Pan(i) decydując się na dalsze kształcenie?	43

Wykaz wykresów

Wykres 1. Wiek respondentów po 3 latach od ukończenia studiów	12
Wykres 2. Wiek respondentów po 5 latach od ukończenia studiów	13
Wykres 3. Ukończony kierunek studiów w PWSZ w Pile po 3 latach.....	13
Wykres 4. Ukończony kierunek studiów w PWSZ w Pile po 5 latach.....	13
Wykres 5. Aktywność zawodowa/inna studentów w trakcie studiów - odpowiedzi po 3 i 5 latach od ich ukończenia	15
Wykres 7. Główne motywy wyboru studiów w PWSZ w Pile	17
Wykres 8. Motywy wyboru kierunku studiów w PWSZ w Pile	18
Wykres 9. Gdyby istniała możliwość ponownego wyboru studiów... ..	19
Wykres 10. Zadowolenie z realizacji procesu dydaktycznego, warunków studiowania oraz usług na rzecz studenta w PWSZ w Pile	21
Wykres 11. Czy pracował(a) Pan(i) przed rozpoczęciem studiów (odpowieź po 3 latach od ukończenia studiów)?.....	28
Wykres 12. Czy pracował(a) Pan(i) przed rozpoczęciem studiów (odpowieź po 3 latach od ukończenia studiów)?.....	28
Wykres 13. Moment rozpoczęcia poszukiwań pracy (odpowieź po 3 latach od ukończenia studiów)?.....	29
Wykres 14. Moment rozpoczęcia poszukiwań pracy (odpowieź po 5 latach od ukończenia studiów)?.....	29
Wykres 15. Moment znalezienia pierwszej pracy (odpowieź po 3 latach od ukończenia studiów)	30
Wykres 16. Moment znalezienia pierwszej pracy (odpowieź po 5 latach od ukończenia studiów)	30
Wykres 17. Zakres działania firmy - odpowiedzi po 3 latach.....	35
Wykres 18. Zakres działania firmy - odpowiedzi po 5 latach.....	35
Wykres 19. Stanowisko służbowe - odpowiedzi po 3 latach	36
Wykres 20. Stanowisko służbowe - odpowiedzi po 5 latach	37
Wykres 21. Miesięczne zarobki brutto - odpowiedzi po 3 latach	38
Wykres 22. Miesięczne zarobki brutto - odpowiedzi po 5 latach	38
Wykres 23. Liczba pracodawców (włączając samozatrudnienie oraz obecne miejsce pracy), u których pracowali absolwenci po uzyskaniu dyplomu - odpowiedzi po 3 latach	39
Wykres 24. Liczba pracodawców (włączając samozatrudnienie oraz obecne miejsce pracy), u których pracowali absolwenci po uzyskaniu dyplomu - odpowiedzi po 5 latach	39

I. ORGANIZACJA BADAŃ

1.1. Wprowadzenie

Współczesny rynek pracy stawia przed młodymi ludźmi wiele trudnych wyzwań. W realizacji zawodowej kariery ważna jest dziś nie tylko specjalistyczna wiedza i umiejętności pozwalające skutecznie funkcjonować na rynku pracy, ale przede wszystkim uniwersalność w podejmowaniu wielu ról oraz zdolność adaptacji.

Współczesna nauka zmieniła tradycyjne pojmowanie kariery jako awansu w hierarchii firmy lub w danym zawodzie. Naukowcy podkreślają wagę takich elementów, jak: poszukiwanie znaczenia swojej roli w pracy, rozwój zawodowy oraz trwający przez całe życie postęp w nauce i pracy danej jednostki. Realia zmieniły się na tyle, że współczesne kariery nie przebiegają w tak regularny sposób jak kiedyś. Nie można już mówić o stabilizacji zatrudnienia.

Bezrobocie absolwentów stanowi jeden z najważniejszych problemów polskiego rynku pracy. Dlatego wśród podstawowych zadań w zakresie aktywnej polityki rynku pracy znajduje się postulat zapewnienia prawidłowego wejścia absolwentów na rynek pracy. Podjęcie pracy zawodowej to jeden z zasadniczych atrybutów dorosłości. Aktywność zawodowa świadczy o samodzielności jednostki, daje szansę uzyskania niezależności ekonomicznej, wiąże się także z poszerzeniem kręgów życia społecznego, wyjściem poza najbliższe otoczenie. Dostarcza osobistej satysfakcji i sprzyja rozwojowi nowych interakcji społecznych.

Obecna sytuacja przejścia z systemu edukacji na rynek pracy jest dla wielu młodych dorosłych sytuacją coraz mniej przejrzystą i coraz trudniejszą do zaplanowania.

Konkurencyjność na rynku pracy, zmienność warunków pracy i wymagań pracodawców stawiają nowe wyzwania przed systemem edukacji. Absolwenci powinni być przygotowani nie tylko do pracy, ale także do wejścia na rynek, a więc do poszukiwania i zmiany pracy (kilkakrotnie, w czasie aktywności zawodowej), do ciągłego doskonalenia swoich kompetencji.

Dlatego kształcenie w uczelniach wyższych nie może już być ukierunkowane jedynie na przekazanie określonej wiedzy, ale musi kształtować nowe kompetencje oczekiwane

przez pracodawców, takie jak: mobilność, przedsiębiorczość, proaktywność, innowacyjność.

Nie jest to możliwe bez zwiększenia współpracy pomiędzy sektorem edukacji a sektorem pracodawców, bez uczestnictwa praktyków w procesie kształcenia np. poprzez różnorodne formy wprowadzania studentów w życie własnych organizacji, prowadzenie wspólnych badań, konferencji itp. Takie działania umożliwią lepsze dostosowanie sylwetek absolwentów do oczekiwań stawianych przed nimi przez współczesne organizacje, natomiast organizacjom na skuteczniejsze zarządzanie karierami ludzi młodych.

W myśl Ustawy z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy - *Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw*, wprowadzony został od 1 października 2011 roku obowiązek monitorowania przez uczelnie karier zawodowych swoich absolwentów w celu dostosowania kierunków studiów i programów kształcenia do potrzeb rynku pracy, w szczególności po trzech i pięciu latach od dnia ukończenia studiów. Obowiązek ten został jednak zniesiony po 1 października 2014 r. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Stanisława Staszica w Pile kontynuuje, rozpoczętych w 2012 r., realizację badań.

1.2. Założenia i cele badań

Badanie karier zawodowych absolwentów skierowane zostało do absolwentów wszystkich kierunków, rodzajów (licencjackie, inżynierskie) i trybów studiów (stacjonarne, niestacjonarne) PWSZ w Pile. W niniejszym opracowaniu analizie poddano dane zebrane z końca roku akademickiego **2011/2012** (po 3 latach) i **2009/2010** (po 5 latach). Podstawę do przeprowadzenia badań stanowią wewnętrzne dokumenty Uczelni: Zarządzenie Nr 25/12 Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Stanisława Staszica w Pile z dnia 20 czerwca 2012 r. w sprawie wprowadzenia *Procedury monitorowania karier zawodowych absolwentów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Stanisława Staszica w Pile* wraz z załącznikiem (z późniejszymi zmianami). Przygotowywaniem raportu dotyczącego karier absolwentów zajmuje się powołana przez Rektora Uczelni (Zarządzenie Rektora 58/15 z dnia 29 października 2015 r.), komisja ds. monitorowania karier zawodowych absolwentów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Stanisława Staszica w Pile, w której składzie znajdują się:

- mgr Emilia Lewicka-Kalka - przewodnicząca (Kierownik Działu Praktyk Studenckich i Karier);
- mgr Rafał Zdzierela - członek (Instytut Ekonomiczny);
- dr Marcin Krawczak - członek (Instytut Humanistyczny);
- mgr Edyta Libuda - członek (Instytut Ochrony Zdrowia);
- prof. nadzw. dr Stanisław Różański - członek (Instytut Politechniczny).

Cel badań

Celem monitorowania karier zawodowych absolwentów jest:

- uzyskanie informacji na temat aktualnej sytuacji zawodowej absolwentów na rynku pracy, w tym zgodności zatrudnienia z profilem i poziomem wykształcenia;
- uzyskanie opinii na temat przydatności wiedzy i umiejętności zdobytych w procesie kształcenia z punktu widzenia potrzeb i wymagań stawianych przez współczesny rynek pracy;
- uzyskanie informacji na temat dalszych planów edukacyjnych i zawodowych absolwentów;
- dostosowanie kierunków studiów i programów kształcenia do potrzeb rynku pracy.

1.3. Metodologiczne ramy badań

Badana populacja

W badaniach empirycznych zastosowano metodę sondażu ankietowego w oparciu o narzędzie badawcze, jakim jest elektroniczny kwestionariusz ankiety. Za pomocą tego narzędzia badano opinie absolwentów wszystkich kierunków i specjalności, obu trybów i rodzajów studiów, pozostających w okresie 3 i 5 lat od ukończenia studiów. Badanie dotyczyło więc absolwentów PWSZ w Pile, kończących studia w roku akademickim **2011/2012** (po 3 latach) i **2009/2010** (po 5 latach).

Generalna populacja badanych absolwentów w tym okresie, którzy uzupełnili ankietę absolwenta (narzędzie opracowane przez Biuro Karier PWSZ w Pile) wynosi: **855** osób (po 3 latach) oraz **743** osoby (po 5 latach). Założeniem, jakie przyjęto na początku formułowania celu badawczego, było przebadanie całej populacji, niestety ze względu na

ograniczenia niezależne: brak możliwości kontaktu z absolwentem wynikający z nieaktualnych danych, odmowa wypełnienia ankiety, w badaniu w 2015 r. ostatecznie udział wzięły **186** osoby (po trzech latach, co stanowi 23,19% z **802** absolwentów) oraz **233** osoby (po 5 latach, co stanowi 29,19% z **798** absolwentów), co - przy założeniu 5% błędu standardowego, wynikającego z założonego poziomu ufności (95%), wielkości frakcji (0,5) i błędu maksymalnego (0,0041%) - nie stanowi reprezentatywnej próby badawczej¹.

Sposób pozyskiwania danych kontaktowych

Studenci kończący studia w PWSZ w Pile, by uzyskać wpis na karcie obiegowej mieli obowiązek złożyć wizytę w Biurze Karier celem identyfikacji ich ewentualnych potrzeb szkoleniowo-doradczych związanych z wkraczaniem na rynek pracy. Podczas spotkania z doradcą zawodowym informowani byli o możliwości wzięcia udziału w badaniach poprzez dobrowolne wypełnienie ankiety absolwenta oraz wyrażenie zgody na wykorzystanie danych osobowych wyłącznie na użytek PWSZ w Pile w związku z monitorowaniem karier zawodowych absolwentów.

Dotychczas Biuro Karier pozyskało w kolejnych latach akademickich następującą liczbę ankiet absolwenta:

Tabela 1. Ankiety absolwenta złożone w latach 2009-2015

L.p.	Rok kalendarzowy	Liczba ankiet	Liczba odrzuconych ankiet	Ostateczna liczba ankiet
1.	2008	742	242	500
2.	2009	743	93	650
3.	2010	799	116	683
4.	2011	855	206	649
5.	2012	815	252	593
6.	2013	659	187	472
7.	2014	614	113	501
8.	2015	510	72	438
Razem:		5737	1281	4486

Ze względu na brak zgody na przetwarzanie danych, niekompletność lub nieczytelność danych z badań wykluczono **1281** osób (łącznie w latach 2009-2015).

Liczba absolwentów PWSZ w Pile w roku ukończenia studiów nie jest tożsama z danymi z tabeli 1 (*Ankiety absolwenta złożone w latach 2009-2015*) ze względu na fakt,

¹ Dobór próby badawczej, <http://pbs.pl/x.php/1,139/dobor-proby.html>.

że kartę obiegową uzupełniają wszyscy studenci, jednak nie wszyscy z nich kończą studia broniąc pracy dyplomowej (dane przekazane do GUS):

Tabela 2. Liczba uzyskanych odpowiedzi

Lp.	Kierunek	Liczba absolwentów 2011/2012	Liczba ankiet po 3 latach	%	Liczba absolwentów 2009/2010	Liczba ankiet po 5 latach	%
1.	budownictwo	46	12	26,09	38	8	21,05
2.	ekonomia	173	43	24,86	189	60	31,75
3.	elektrotechnika	24	4	16,67	41	12	29,27
4.	filologia	57	13	22,81	50	15	30,00
5.	fizjoterapia	64	15	23,44	77	21	27,27
6.	kosmetologia	-	-	-	-	2	-
7.	mechanika i budowa maszyn	46	11	23,91	51	17	33,33
8.	pielęgniarstwo	119	28	23,53	88	25	28,41
9.	politologia	224	50	22,32	264	62	23,48
10.	praca socjalna	-	-	-	-	-	-
11.	ratownictwo medyczne	49	5	10,20	-	-	-
12.	transport	-	1	-	-	-	-

1.4. Przebieg badań i monitorowanie zwrotów

Badanie losów zawodowych absolwentów, którzy ukończyli studia w roku akademickim 2011/2012 (po 3 latach) i 2009/2010 (po 5 latach) opiera się na wykorzystaniu kwestionariusza badawczego i nosi charakter badania sondażowego.

Monitorowanie karier zawodowych absolwentów PWSZ w Pile zostało przeprowadzone przy zastosowaniu techniki CAWI (*Computer Assisted Web Interviews*). To technika ilościowa, w której badania prowadzone są przez udostępnienie respondentom kwestionariusza internetowego. Ankiety mogą być adresowane do wybranych grup celowych, klientów sklepów internetowych, internautów odwiedzających portale tematyczne. Silną stroną tego typu rozwiązań jest niewątpliwie ograniczenie czasu i kosztów przygotowania badania, a także samej jego realizacji i przygotowania danych do analizy. Większe poczucie anonimowości uczestników sprawia z kolei, iż narzędzie to okazuje się niezwykle przydatne do poruszania kwestii wrażliwych np. wysokości zarobków. Realizacja badania trwa krócej niż w przypadku badań tradycyjnych, brak jest kosztów prac terenowych, druku i wysyłki materiałów.

Badanie karier zawodowych absolwentów składa się z trzech etapów:

- 1) wygenerowanie w programie dedykowanym badaniu bazy danych absolwentów danego roku akademickiego;
- 2) badanie ankietowe po trzech latach od ukończenia studiów służące określeniu sytuacji, w jakiej znajdują się absolwenci na rynku pracy, według następujących zasad:
 - a) pracownik Biura Karier drogą e-mailową zwraca się do absolwentów z prośbą o wypełnienie ankiety dotyczącej ich karier zawodowych;
 - b) ankieta zostaje dostarczona absolwentom drogą elektroniczną poprzez zindywidualizowany link do ankiety;
 - c) w przypadku niewypełnienia przez absolwenta ankiety badawczej w ciągu 14 dni, ankieta zostaje wysłana ponownie;
 - d) w sytuacji, gdy po 30 dniach od wysłania pierwszej ankiety, absolwent nie wypełnił ankiety, pracownik Biura Karier telefonicznie powiadamiał absolwenta o czekającej ankiecie badawczej do wypełnienia;
- 3) badanie ankietowe po pięciu latach od ukończenia studiów, posiadają charakter badania panelowego i służyć będą określeniu zachodzących zmian w sytuacji, w jakiej znajdują się absolwenci na rynku pracy. Badanie zostało zrealizowane zgodnie z procedurą opisaną w pkt. 2.

Biuro Karier pozyskało od absolwentów ich dane oraz zgody na udział w badaniu w liczbie: **855** w roku akademickim **2011/2012** (po 3 latach) i **743** w **2009/2010** (po 5 latach). Wysłano do nich zaproszenie do wzięcia udziału w badaniu. Skutecznie dostarczono **649** (2011/2012, po 3 latach) oraz **650** (2009/2010, po 5 latach) wiadomości elektronicznych. **1036 absolwentów poinformowano telefonicznie.**

Po każdym zakończonym etapie badań, ankiety zwrotne zostały posegregowane przez dedykowany badaniu program na:

- wypełnione bezbłędnie;
- wypełnione niekompletnie;
- pozostawione bez odpowiedzi;
- niedostarczone do adresata.

Na podstawie uzyskanych danych empirycznych, Komisja ds. monitorowania karier zawodowych absolwentów opracowała raport końcowy, który przedstawiony zostanie Senatowi Uczelni oraz udostępniony ciałom kolegialnym Uczelni i dyrektorom Instytutów.

Raport oraz uzupełnione przez respondentów ankiety nie zawierają danych osobowych absolwentów.

Ze względu na niską zwrotność ankiet, spowodowaną prawdopodobnie liczebnością i obszernością pytań, Komisja ds. monitorowania karier zawodowych absolwentów podjęła decyzję o konieczności zmiany treści ankiety (od roku kalendarzowego 2016).

Tym samym komisja zrezygnowała z charakterystyk kierunkowych, natomiast razem z raportem ciała kolegialne Uczelni oraz dyrektorzy instytutów otrzymają częściowe (z podziałem na kierunki) zestawienia statystyczne.

Ponadto ze względów organizacyjnych oraz terminarza zadań, realizowanych przez ciała kolegialne Uczelni ustalono, że konieczna jest zmiana terminu badania oraz przygotowywania raportu. Od roku kalendarzowego 2016 raport z badania pn. *Monitorowanie karier zawodowych absolwentów PWSZ* opracowywany będzie najdalej do dnia 30 października, ze stanem na dzień 30 czerwca tego roku.

W związku ze zniesieniem realizacji obowiązku monitorowania karier zawodowych absolwentów z Uczelni i przekazaniem tych zadań MNISW na podstawie zagregowanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych danych statystycznych, Komisja ds. monitorowania karier zawodowych absolwentów w kolejnych raportach będzie uwzględniać opracowania dotyczące monitoringu centralnego.

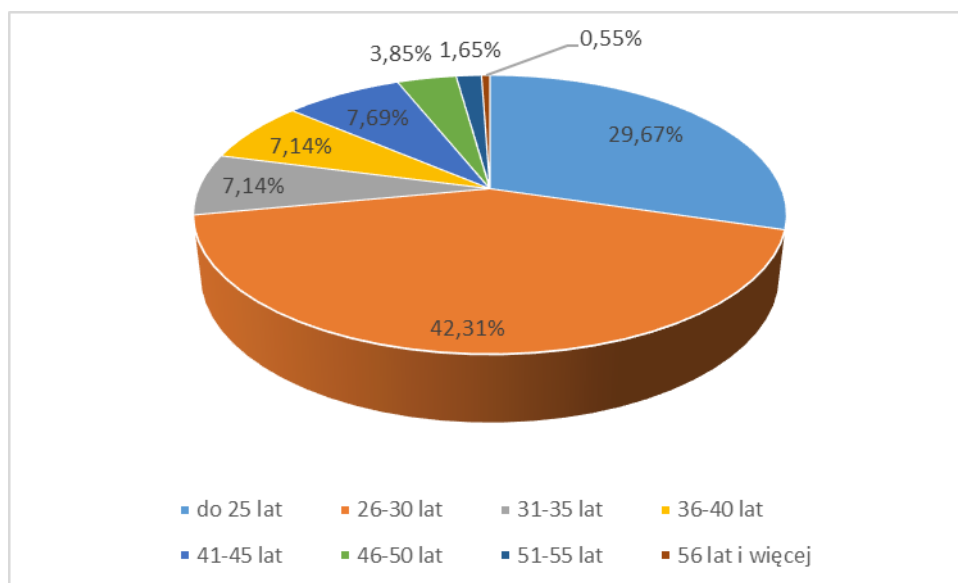
II. SYLWETKA ABSOLWENTA PAŃSTWOWEJ WYŻSZEJ SZKOŁY ZAWODOWEJ IM. STANISŁAWA STASZICA W PILE

2.1. Pytania „metryczkowe”

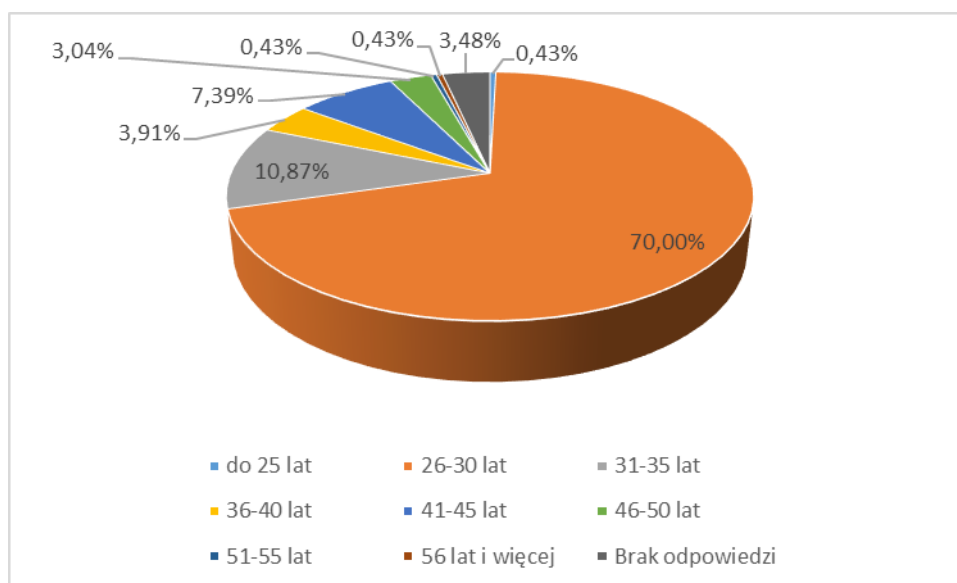
W niniejszym rozdziale omówione zostaną tzw. pytania metryczkowe, jak płeć, wiek badanych absolwentów, ukończona przez nich szkoła średnia/ponadgimnazjalna; ukończony w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Stanisława Staszica kierunek i tryb studiów, ocena na dyplomie, doświadczenie edukacyjne i zawodowe za granicą w trakcie studiów oraz wszelka aktywność zawodowa i społeczna. Ponadto rozdział zawiera także informacje dotyczące motywu wyboru kierunku studiów i uczelni.

W badanej grupie zdecydowaną większość stanowią kobiety (ponad 68% po 3 latach, ponad 59% po 5 latach). Największą grupę respondentów (42,31% osób po 3 latach, 70% po 5 latach) stanowili ludzie w wieku 26-30 lat. Strukturę wieku badanych obrazują poniższe wykresy:

Wykres 1. Wiek respondentów po 3 latach od ukończenia studiów

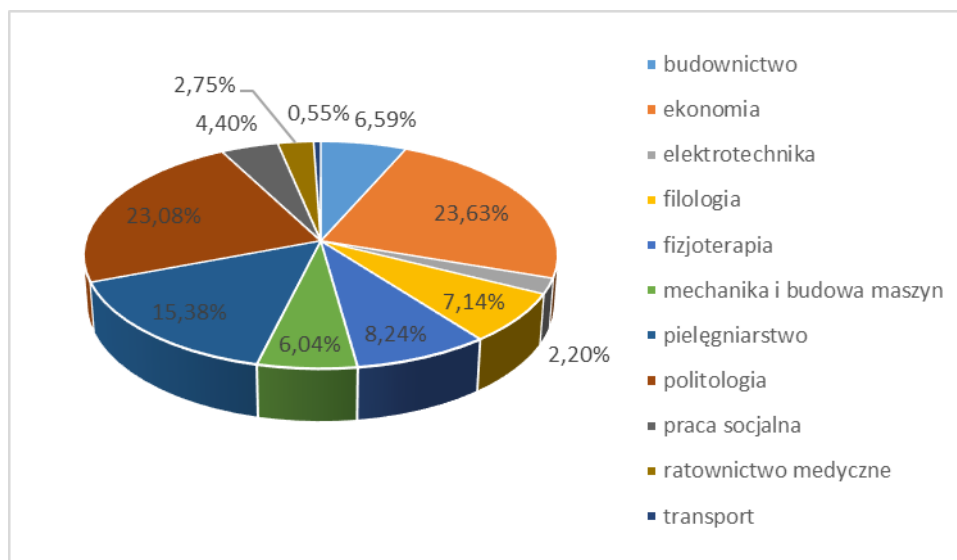

Wykres 2. Wiek respondentów po 5 latach od ukończenia studiów

Największą zwrotność ankiet po 3 latach² odnotowano na kierunkach ekonomia i politologia (oba ponad 23%) oraz pielęgniarstwo (ponad 15%), natomiast po 5 latach³ na kierunku ekonomia (ponad 26%) i politologia (ponad 21%).

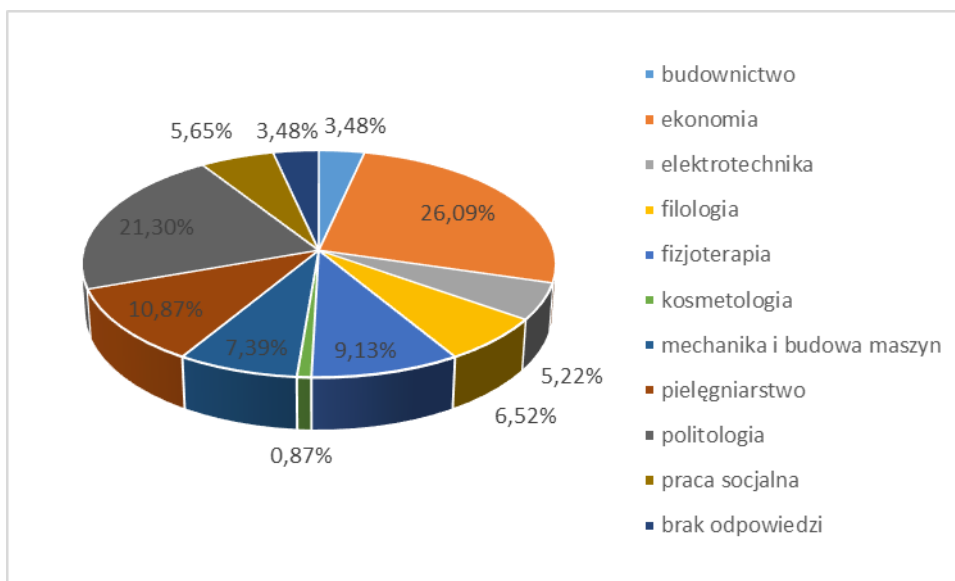
Wykres 3. Ukończony kierunek studiów w PWSZ w Pile po 3 latach

Wykres 4. Ukończony kierunek studiów w PWSZ w Pile po 5 latach

² Absolwenci błędnie wskazali na ukończony kierunek studiów: ośmiokrotnie w przypadku kierunku praca socjalna (wówczas specjalność na kierunku politologia) oraz dwukrotnie na kierunek transport.

³ Absolwenci błędnie wskazali na ukończony kierunek studiów: 13 razy w przypadku kierunku praca socjalna (wówczas specjalność na kierunku politologia) oraz dwa razy na kierunek kosmetologia; 8 osób nie udzieliło odpowiedzi.

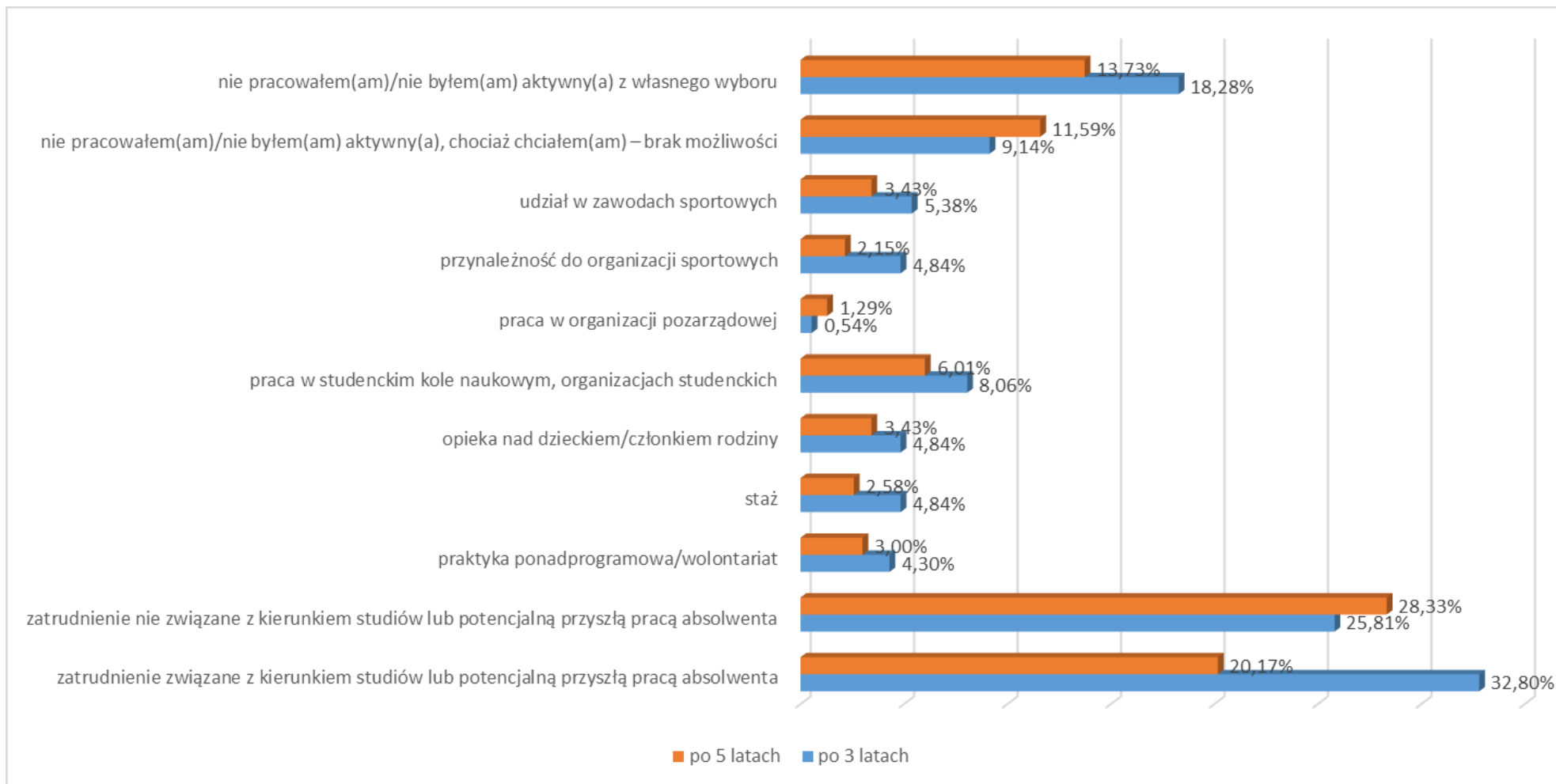
Odsetek respondentów, którzy ukończyli studia w trybie stacjonarnym wynosi 62,5% po 3 latach i 59,5% po 5 latach.

Liczba respondentów, którzy ukończyli studia w trybie niestacjonarnym wynosi ponad 37% po 3 latach i 36,96% po 5 latach (8 osób nie udzieliło odpowiedzi).

Blisko 50% absolwentów legitymuje się oceną dobrą lub dobrą plus (średnia dla absolwentów obu roczników) uzyskaną na dyplomie ukończenia studiów, ok. 40% respondentów otrzymało ocenę bardzo dobrą. Nieco ponad 8,5% absolwentów posiada na dyplomie ocenę dostateczną lub dostateczną plus.

W trakcie studiów pierwszego stopnia tylko 5 osób - po 3 latach (2,69%) oraz tyle samo po 5 latach (2,15%) posiadało doświadczenie zawodowe (praktyki, praca) lub edukacyjne (studia, kursy) za granicą - połowa związana z profilem studiów; mimo że w uczelni funkcjonował wówczas program Erasmus. Dziś w ramach jego założeń studenci mają możliwość odbywania praktyk oraz studiowania w takich państwach jak: Turcja, Słowacja, Rumunia, Litwa, Hiszpania, Bułgaria, Belgia.

Wykres 5. Aktywność zawodowa/inna studentów w trakcie studiów - odpowiedzi po 3 i 5 latach od ich ukończenia

Badani absolwenci PWSZ w Pile w znacznym stopniu byli aktywni zawodowo w trakcie studiów; 67,75% absolwentów po 3 latach oraz 54,8% po 5 latach deklaruje, że studiując byli jednocześnie:

Tabela 3. Aktywność zawodowa studentów w PWSZ w Pile - odpowiedzi po 3 i 5 latach od ukończenia studiów

Aktywność	po 3 latach	po 5 latach
zatrudnieni, zgodnie z kierunkiem studiów lub potencjalną przyszłą pracą	32,80%	20,17%
zatrudnieni, bez związku z kierunkiem studiów lub potencjalną przyszłą pracą absolwenta	25,81%	28,33%
odbywali ponadprogramowe praktyki lub byli zaangażowani w działalność wolontariacką	4,30%	3,00%
przebywali na stażu	4,84%	2,58%

Aktywność studencką/społeczną wykazało 18,82% ówczesnych studentów - dziś 3 lata po ukończeniu studiów, blisko 12,88% - dziś 5 lat po ukończeniu studiów, w tym:

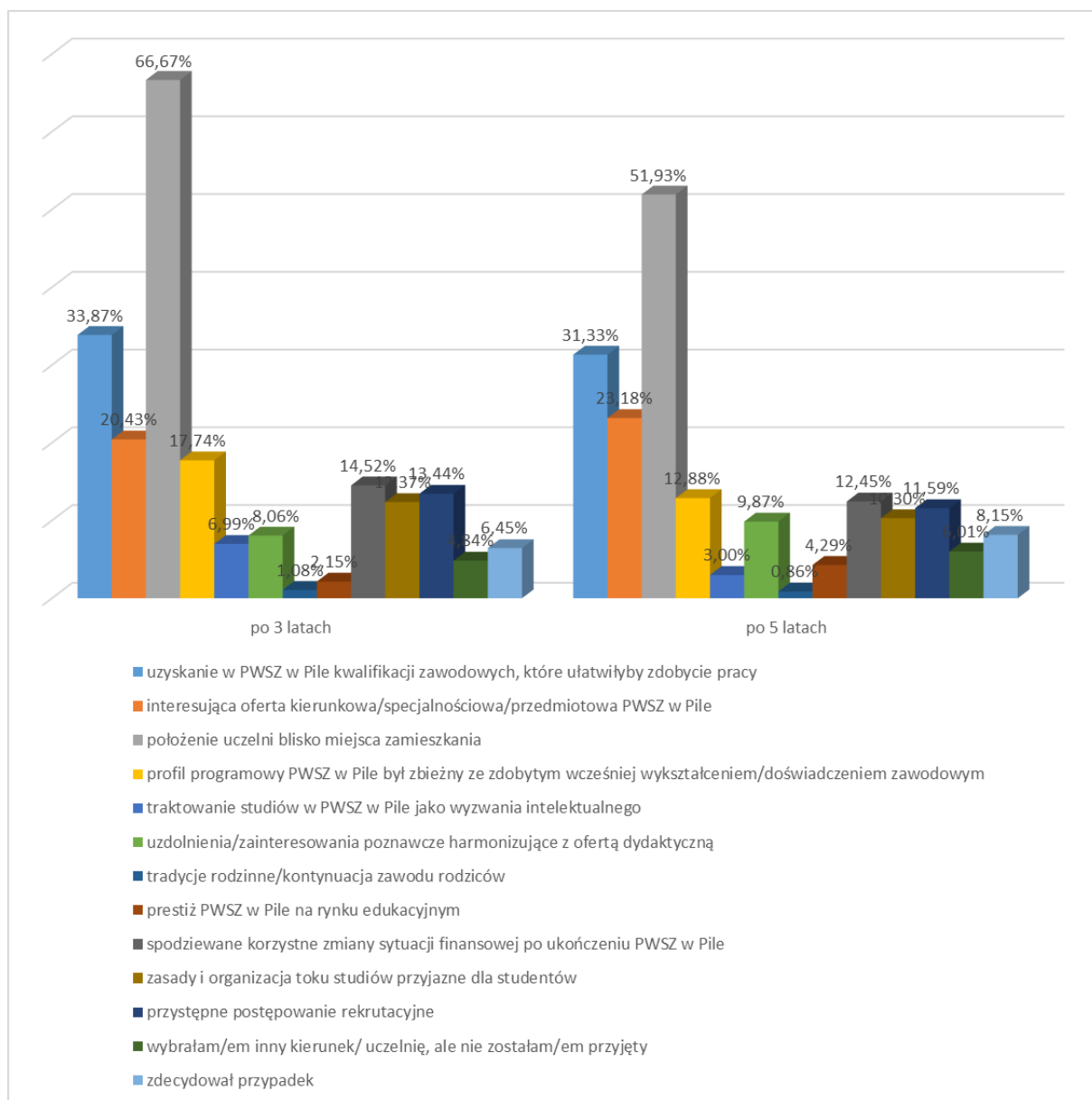
Tabela 4. Aktywność społeczna studentów w PWSZ w Pile - odpowiedzi po 3 i 5 latach od ukończenia studiów

Aktywność	po 3 latach	po 5 latach
praca w studenckim kole naukowym, organizacjach studenckich	8,06%	6,01%
przynależność do organizacji sportowych	4,84%	2,15%
pracę w organizacji pozarządowej	0,54%	1,29%
udział w zawodach sportowych	5,38%	3,43%

Nad dzieckiem i/lub innym członkiem rodziny opiekę sprawowało 17 osób (łącznie z obu roczników). Co czwarty ówczesny student (26,37%) nie pracował w trakcie studiów, w tym z własnego wyboru nie pracowało 66 respondentów.

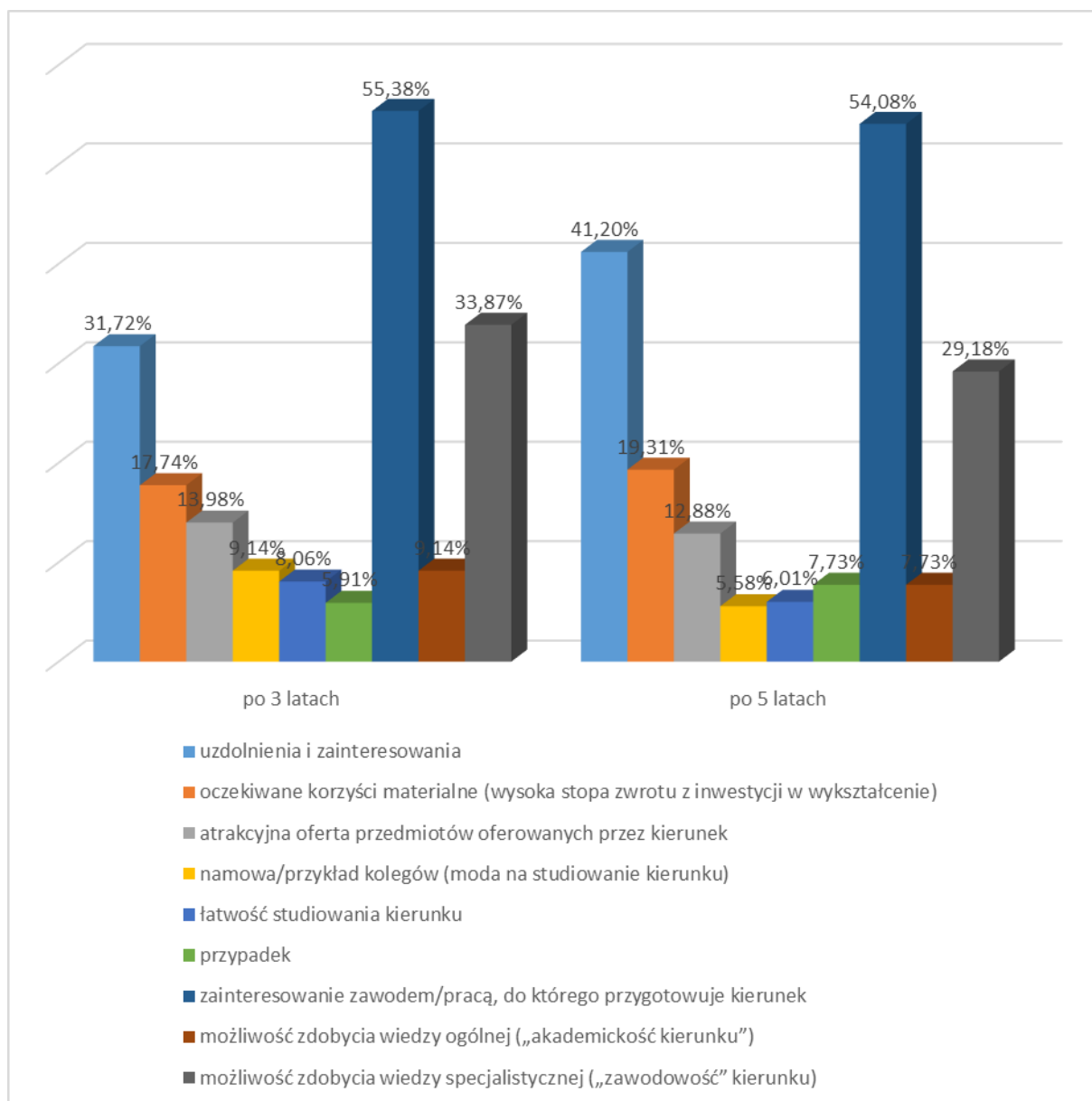
Interesujące z punktu widzenia Uczelni są odpowiedzi dotyczące motywów wyboru PWSZ w Pile, jako dobrego miejsca do kontynuowania nauki. Główne argumenty, które przemawiają za tym wyborem to: **położenie uczelni blisko miejsca zamieszkania** (66,67% wskazań po trzech latach od ukończenia studiów oraz ponad 51% wskazań po 5 latach od ukończenia studiów), **uzyskanie w PWSZ w Pile kwalifikacji zawodowych**, które ułatwiłyby zdobycie pracy (blisko 34% po 3 latach, ponad 31% po 5 latach); dla respondentów ważna była również **interesująca oferta kierunkowa/przedmiotowa Uczelni** (średnia: 22% wskazań w obu grupach), wysoko oceniano również: **przystępne postępowanie rekrutacyjne, zasady i organizację toku studiów** przyjazne dla studentów, **profil programowy PWSZ w Pile** był zbieżny ze zdobytym wcześniej wykształceniem/doświadczeniem zawodowym (dla 15% respondentów).

Wykres 6. Główne motywy wyboru studiów w PWSZ w Pile

O wyborze kierunku studiów w głównej mierze zdecydowały: zainteresowanie zawodem/pracą, do którego przygotowuje kierunek (ponad 55,38% wskazań po 3 latach oraz ponad 54% po 5 latach), uzdolnienia i zainteresowania (blisko 32% wskazań po 3 latach, ponad 41% po 5 latach) i możliwość zdobycia wiedzy specjalistycznej („zawodowość” kierunku - średnio około 32% wskazań), co wprost koresponduje z zadaniami państwowych uczelni zawodowych. Mniej istotne w wyborze kierunku studiów okazały się: namowa/przykład kolegów (moda na studiowanie kierunku) i przypadek. Jednak, wielu absolwentów, wybrało kierunek studiów ze względu na łatwość jego studiowania - około 7% (sic!).

Wykres 7. Motywy wyboru kierunku studiów w PWSZ w Pile

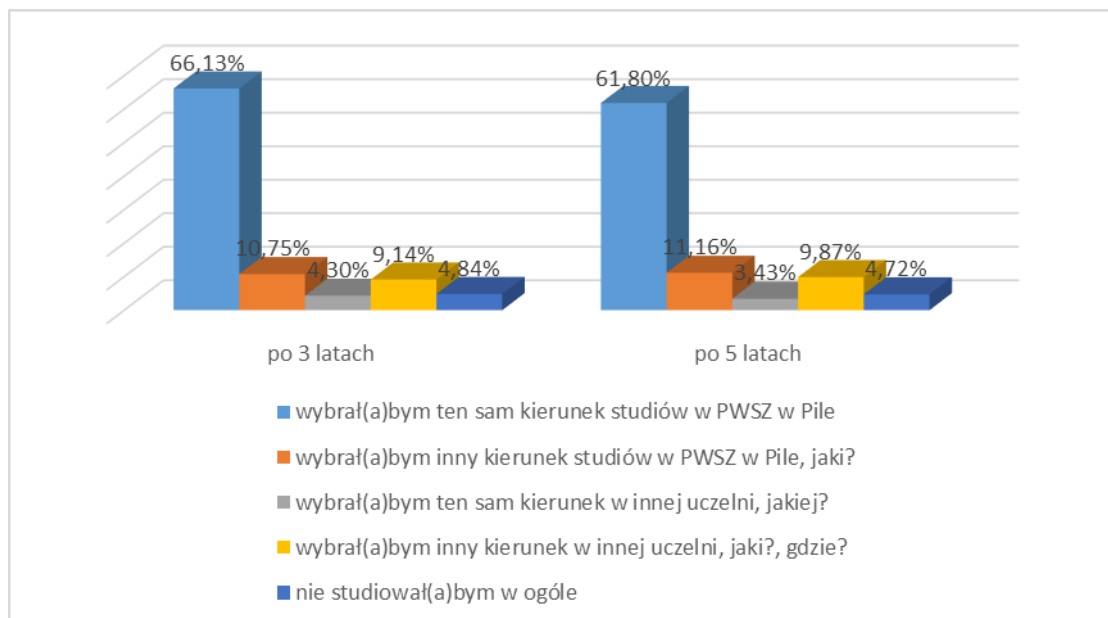

Gdyby absolwenci PWSZ w Pile mogli dokonać ponownego wyboru studiów i kierunku, na których chcieliby studiować, ich wybór padłby na:

- ten sam kierunek w PWSZ w Pile chcieliby studiować ponad 66% absolwentów po 3 latach oraz blisko 62% respondentów po 5 latach;
- PWSZ w Pile, na innym kierunku studiów - 11% po 3 i 5 latach;
- 16 osób (łącznie z obu badanych roczników) wybrałoby ten sam kierunek studiów, jak w PWSZ w Pile, jednak w innym ośrodku dydaktycznym;
- 40 osób (łącznie z obu badanych roczników), wybrałoby studiowanie na innym kierunku, w innej uczelni.

Trudu podniesienia kwalifikacji w oparciu o studia wyższe nie podjęłoby się ponownie łącznie 20 badanych absolwentów.

Wykres 8. Gdyby istniała możliwość ponownego wyboru studiów...

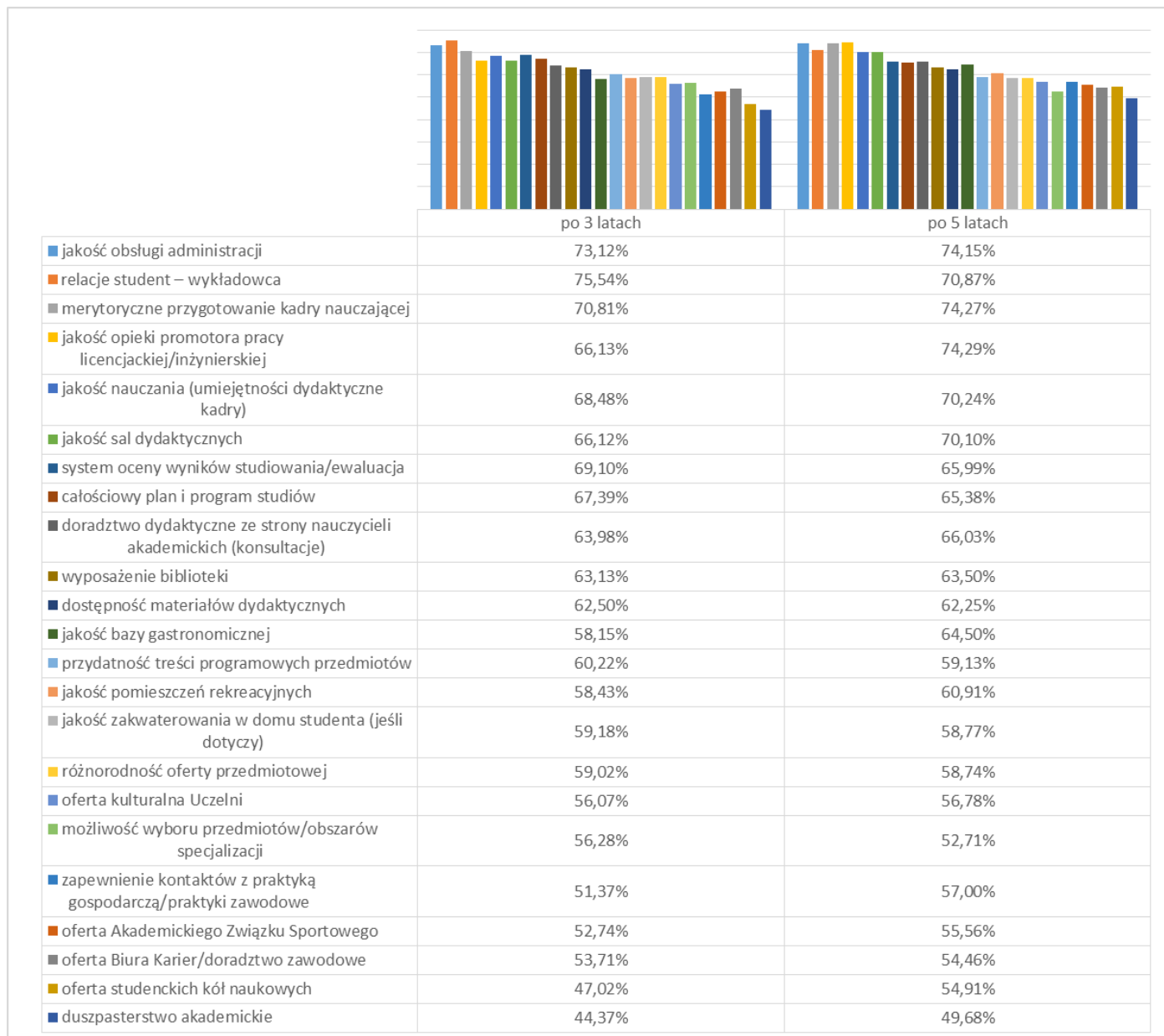
2.2. Jakość i warunki studiowania oraz efekty kształcenia

Niniejsza część Raportu zawiera informacje dotyczące stopnia zadowolenia z realizacji procesu dydaktycznego i warunków studiowania w 20 kryteriach, stopnia opanowania poszczególnych kompetencji (przed i po studiach) oraz diagnozę przydatności treści kształcenia w konfrontacji z wymaganiami rynku pracy.

Ocenie absolwentów poddano realizację procesu dydaktycznego; najwyżej ocenili oni (odsetek ocen bardzo dobrych i dobrych; średnia z obu roczników, malejąco): jakość obsługi administracji 73,64%, relacje student - wykładowca 73,21%, merytoryczne przygotowanie kadry nauczającej 72,54%, jakość opieki promotora pracy licencjackiej/inżynierskiej 70,21%, jakość nauczania (umiejętności dydaktyczne kadry) 69,36%, jakość sal dydaktycznych 68,11%, system oceny wyników studiowania/ewaluacja 67,55%, całociowy plan i program studiów 66,39%, doradztwo dydaktyczne ze strony nauczycieli akademickich (konsultacje) 65,01%.

Niżej natomiast oceniono ofertę studenckich kół naukowych oraz Akademickiego Związku Sportowego, z czym trudno się zgodzić z przynajmniej dwóch powodów: po pierwsze, liczba kół niemal od początku istnienia Uczelni wynosiła od kilku do kilkunastu pozycji; po drugie, każdy student mógł i może zaproponować nowy pomysł, nową, dotychczas niewykorzystywaną aktywność i założyć nową organizację studencką. Najgorzej oceniono ofertę duszpasterstwa akademickiego, co jednak nie może być oceną obiektywną, ponieważ kategoria ta była oceniana prawdopodobnie również przez osoby, które z niej nie korzystały. Pozostałe kategorie podlegające ocenie byłych studentów, wraz ze wskazaniem, znajdują się na poniższym wykresie:

Wykres 9. Zadowolenie z realizacji procesu dydaktycznego, warunków studiowania oraz usług na rzecz studenta w PWSZ w Pile

Dzięki ukończeniu studiów w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Stanisława Staszica w Pile kompetencje jej absolwentów wzrosły (liczba wskazań na ocenę bardzo dobrą); największą zmianę, po 3 latach od ukończenia studiów, odnotowano w kategoriach: specjalistyczna (kierunkowa) wiedza teoretyczna (sześciokrotnie), specjalistyczne umiejętności zawodowe (pięciokrotnie), szeroka wiedza ogólna (trzykrotnie).

Średnio kompetencje absolwentów w wyniku ukończenia przez nich studiów w PWSZ w Pile wzrosły o ponad 22 punkty procentowe. Najmniejszy przyrost odnotowano w znajomości języków obcych (o 10 punktów).

Tabela 5. Skala zmian między poziomem kompetencji przed i po studiach (ocena po 3 latach)

Odpowiedź	przed studiami	po studiach	wzrost o
specjalistyczna (kierunkowa) wiedza teoretyczna	6,08%	36,11%	30,03%
specjalistyczne umiejętności zawodowe	7,73%	35,36%	27,63%
umiejętność rozwiązywania problemów	19,66%	45,25%	25,59%
umiejętność podejmowania decyzji	17,78%	43,02%	25,24%
szeroka wiedza ogólna	11,17%	36,26%	25,09%
samodzielność pracy	27,07%	51,41%	24,34%
umiejętność przewodzenia grupie	19,55%	43,26%	23,71%
umiejętności analityczne	13,97%	36,87%	22,90%
umiejętność pracy w warunkach stresu	20,22%	43,09%	22,87%
umiejętność samooceny	14,61%	36,87%	22,26%
umiejętności informatyczne	13,33%	34,81%	21,48%
umiejętność uczenia się/samokształcenia	20,90%	41,67%	20,77%
kreatywność	19,77%	38,89%	19,12%
umiejętność negocjacji	18,54%	37,43%	18,89%
umiejętność pracy zespołowej	28,41%	46,96%	18,55%
umiejętność krytycznego myślenia	24,72%	42,46%	17,74%
umiejętność komunikowania się	32,78%	50,28%	17,50%
znajomość języków obcych	7,26%	17,32%	10,06%

Dzięki ukończeniu studiów w PWSZ w Pile kompetencje jej absolwentów wzrosły, również po 5 latach od ukończenia studiów, największą zmianę odnotowano w kategoriach: specjalistyczne umiejętności zawodowe (pięciokrotnie), specjalistyczna (kierunkowa) wiedza teoretyczna (czterokrotnie), znajomość języków obcych (trzykrotnie).

Tabela 6. Skala zmian między poziomem kompetencji przed i po studiach (ocena po 5 latach)

Odpowiedź	przed studiami	po studiach	wzrost o
kreatywność	20,29%	43,63%	23,34%
samodzielność pracy	27,67%	56,93%	29,26%
specjalistyczna (kierunkowa) wiedza teoretyczna	9,36%	41,18%	31,82%
specjalistyczne umiejętności zawodowe	8,87%	44,61%	35,74%
szeroka wiedza ogólna	14,63%	41,38%	26,75%
umiejętności analityczne	15,53%	40,80%	25,27%
umiejętności informatyczne	16,59%	40,10%	23,51%
umiejętność komunikowania się	27,80%	52,45%	24,65%
umiejętność krytycznego myślenia	21,36%	45,81%	24,45%
umiejętność negocjacji	18,05%	46,08%	28,03%
umiejętność podejmowania decyzji	22,33%	50,25%	27,92%
umiejętność pracy w warunkach stresu	20,98%	50,25%	29,27%
umiejętność pracy zespołowej	25,49%	54,19%	28,70%
umiejętność przewodzenia grupie	19,90%	46,04%	26,14%

Odpowiedź	przed studiami	po studiach	wzrost o
umiejętność rozwiązywania problemów	19,02%	49,26%	30,24%
umiejętność samooceny	16,59%	42,57%	25,98%
umiejętność uczenia się/samokształcenia	23,90%	50,25%	26,35%
znajomość języków obcych	9,80%	30,20%	20,40%

Średnio kompetencje absolwentów w wyniku ukończenia przez nich studiów w PWSZ w Pile wzrosły o ponad 27 punktów procentowych. Najmniejszy przyrost odnotowano w kategorii „umiejętność komunikowania się”.

Większość absolwentów (53,76% po 3 latach, blisko 58% po 5 latach) jest zdania, że zdobyta w procesie kształcenia wiedza przyczyniła się w ich przypadku do znalezienia pracy. Ci, z respondentów, którzy potwierdzili związek zdobytej wiedzy ze znalezieniem pracy, w skali ocen od 1 do 5, rzeczoną przydatność ocenili na 3,88 po 3 latach, 4,04 po 5 latach.

Wśród osób, które uważają, że nie ma korelacji między studiami (33,33% po 3 latach, 24,46% po 5 latach), a znalezieniem pracy lub jest ona niewielka podawali m.in. następujące argumenty (pisownia oryginalna, wybrane wypowiedzi):

- *więcej umiejętności czysto praktycznych, przydatnych zawodowo;*
- *większy nacisk na naukę języka obcego w stopniu komunikatywnym;*
- *przystosowanie ćwiczeń/laboratoriów (zajęć praktycznych) pod względem merytorycznym aby odpowiadały aktualnym trendom/aktualnym zadaniom jakie wykonuje pracownik na danym stanowisku pracy;*
- *mniej zajęć prowadzonych na zasadzie odczytania wyświetlanych slajdów, a więc zajęć warsztatowych;*
- *kłaść nacisk na utworzenie instytutu nauk pedagogicznych oraz rozwinąć ofertę studiów podyplomowych;*
- *zdołyta wiedza pozwoliła na wprowadzenie pewnych zmian w miejscu pracy tzn. tam gdzie pracowałam przez okres studiów;*
- *prowadzę od lat działalność gospodarczą;*
- *pracowałam w wojsku; studia miały być przepustką do lepszego wynagrodzenia;*
- *zwrócenie większej uwagi na praktyczne zastosowanie w przedmiotach dydaktycznych;*
- *uwazam iż program kształcenia powinien w szerszym zakresie kształtować umiejętności praktyczne pracownika socjalnego, tj., jak pisać opinie, kryteria oceny petenta i tym podobne oraz należałoby zwrócić większą uwagę na znajomość prawa związaną z wykonywaniem pracy pracownika socjalnego;*

- *praktyka, praktyka, praktyka. Przede wszystkim powinno być więcej praktyki;*
- *tutaj chodzi raczej o to, że podjęłam prace w zupełnie innym zawodzie, gdzie studiowany kierunek jest w ogóle czymś innym, ale ogólna wiedza, zdobyta w całym procesie kształcenia przydaje się zawsze! :)*
- *W moim przypadku wiedza zdobyta w procesie kształcenia nie przyczyniła się do znalezienia pracy, ponieważ przed podjęciem studiów miałam już dobrą pracę. Studia były dla mnie spełnieniem ambicji a nie potrzebą. Czekam jeszcze na ciekawy kierunek studiów magisterskich;*
- *studia podjąłem już jako osoba pracująca; miały wzmocnić moją zawodową sytuację;*
- *zdobytą wiedza jak na razie nie miała wpływu na przebieg kariery zawodowej, gdyż pracuje od 8 lat w jednym z państwowych zakładów pracy ale mam nadzieje że w nie dalekiej przyszłości studia i wiedza zdobyta na uczelni pomogą awansować.*

Część osób deklaruje, że zawodowo pracowało lub prowadziło działalność gospodarczą przed podjęciem studiów, zatem zdobyta podczas nich wiedza nie przydała im się, ewentualnie „wzrosły ich kwalifikacje”. Odpowiedzią na zarzuty dotyczące zwiększenia ilości praktyk jest dążenie Uczelni w wprowadzenia na wszystkich kierunkach i specjalnościach, obligatoryjnych, trzymiesięcznych studenckich praktyk zawodowych oraz realizacja studiów dualnych (na razie dostępnych wyłącznie na kierunkach politechnicznych). Studenci mają możliwość uczestniczenia w spotkaniach z pracodawcami, którzy swą ofertę prezentują na dedykowanych studentom prezentacjach, targach pracy, dniach przedsiębiorczości. Studenci mogą także odbywać ponadprogramowe praktyki. Dodatkowym dla nich wsparciem jest możliwość odbywania studenckich praktyk zawodowych w programie Erasmus+.

2.3. Status na rynku pracy

Rozdział ten poświęcony został następującym zagadnieniom: ważności celów życiowych respondentów, czasu rozpoczęcia poszukiwań i znalezienia pierwszej pracy, aktualnego statusu absolwentów na rynku pracy, powodów pozostawania bez zatrudnienia, kryteriów, którymi kierowali się przy wyborze pierwszego pracodawcy, kryteriów rekrutacji istotnych dla pracodawcy, sektora pracodawcy, miejsca zakładu pracy według branż, zakresu działania firmy, wielkości zatrudnienia w zakładzie pracy, zajmowanego stanowiska, miejsca zatrudnienia (kraj, zagranica) oraz miesięcznych zarobków.

Cele życiowe człowieka warunkują treść jego zachowań i dążeń; nadają one znaczenie wartościujące jego wyborom, stają się fundamentem aspiracji życiowych. Według respondentów do tych najważniejszych należą: dom i rodzina, praca zawodowa, rozwój osobisty, rozwój zawodowy/podnoszenie kwalifikacji zawodowych, inne formy spędzania czasu wolnego, rozwój zawodowy, niezależność finansowa.

Mniejsze zaś znaczenie ma życie towarzyskie, prestiż społeczny, praca społeczna/wolontariat (sic!) oraz aktywny udział w życiu politycznym. Ocena wszystkich celów życiowych przez ankietowanych znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 7. Waga przywiązywana do poszczególnych celów życiowych

Odpowiedź	po 3 latach	po 5 latach
dom/rodzina	71,58%	77,25%
rozwój osobisty	56,83%	54,03%
rozwój zawodowy/podnoszenie kwalifikacji zawodowych	45,65%	41,23%
praca zawodowa	41,85%	43,87%
niezależność finansowa	36,41%	42,45%
inne formy spędzania czasu wolnego: rozrywka/podróżowanie/hobby	34,24%	34,76%
życie towarzyskie	27,87%	24,76%
prestiż społeczny	18,68%	19,71%
praca społeczna/wolontariat	13,74%	17,62%
aktywny udział w życiu politycznym	7,18%	11,54%

Liczbę wskazań na poszczególne oceny oraz ich procentowy rozkład zawierają poniższe tabele (po 3 i 5 latach od ukończenia studiów):

Tabela 8. Waga przywiązywana do poszczególnych celów życiowych - po trzech latach od ukończenia studiów

Odpowiedzi	Prestiż społeczny			Praca zawodowa			Dom/rodzina			Niezależność finansowa			Praca społeczna/wolontariat		
	Liczba	Procent	Suma	Liczba	Procent	Suma	Liczba	Procent	Suma	Liczba	Procent	Suma	Liczba	Procent	Suma
1	5	2,75%	7,69%	1	0,54%	3,26%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	1,63%	12	6,59%	20,33%
2	9	4,95%		5	2,72%		0	0,00%		3	1,63%		25	13,74%	
3	44	24,18%	24,18%	9	4,89%	4,89%	5	2,73%	2,73%	14	7,61%	7,61%	48	26,37%	26,37%
4	62	34,07%		64	34,78%		19	10,38%		72	39,13%		44	24,18%	
5	34	18,68%	52,75%	77	41,85%	76,63%	131	71,58%	81,97%	67	36,41%	75,54%	25	13,74%	37,91%
Suma (Odpowiedzi)	154	100,00%	100,00%	156	100,00%	100,00%	155	100,00%	100,00%	156	100,00%	100,00%	154	100,00%	100,00%
Liczba przypadków	158	100,00%		158	100,00%		158	100,00%		158	100,00%		158	100,00%	
Brak odpowiedzi	4	2,53%		2	1,27%		3	1,90%		2	1,27%		4	2,53%	
Średnia arytmetyczna		3,72			4,35			4,81			4,3			3,29	
Odchylenie standardowe		0,98			0,79			0,47			0,71			1,15	

Waga przywiązywana do poszczególnych celów życiowych, cd.

Odpowiedzi, cd.	Rozwój zawodowy/podnoszenie kwalifikacji zawodowych			Rozwój osobisty			Aktywny udział w życiu politycznym			Życie towarzyskie			Inne formy spędzania czasu wolnego: rozrywka/podróżowanie/hobby		
	Liczba	Procent	Suma	Liczba	Procent	Suma	Liczba	Procent	Suma	Liczba	Procent	Suma	Liczba	Procent	Suma
1	0	0,00%	2,17%	0	0,00%	1,09%	38	20,99%	41,44%	3	1,64%	5,46%	1	0,54%	2,17%
2	4	2,17%		2	1,09%		37	20,44%		7	3,83%		3	1,63%	
3	11	5,98%	5,98%	5	2,73%	2,73%	38	20,99%	20,99%	28	15,30%	15,30%	23	12,50%	12,50%
4	57	30,98%		44	24,04%		27	14,92%		66	36,07%		66	35,87%	
5	84	45,65%	76,63%	104	56,83%	80,87%	13	7,18%	22,10%	51	27,87%	63,93%	63	34,24%	70,11%
Suma (Odpowiedzi)	156	100,00%	100,00%	155	100,00%	100,00%	153	100,00%	100,00%	155	100,00%	100,00%	156	100,00%	100,00%
Liczba przypadków	158	100,00%		158	100,00%		158	100,00%		158	100,00%		158	100,00%	
Brak odpowiedzi	2	1,27%		3	1,90%		5	3,16%		3	1,90%		2	1,27%	
Średnia arytmetyczna		4,42			4,61			2,61			4			4,2	
Odchylenie standardowe		0,74			0,62			1,27			0,93			0,81	

Tabela 9. Waga przywiązywana do poszczególnych celów życiowych - po pięciu latach od ukończenia studiów

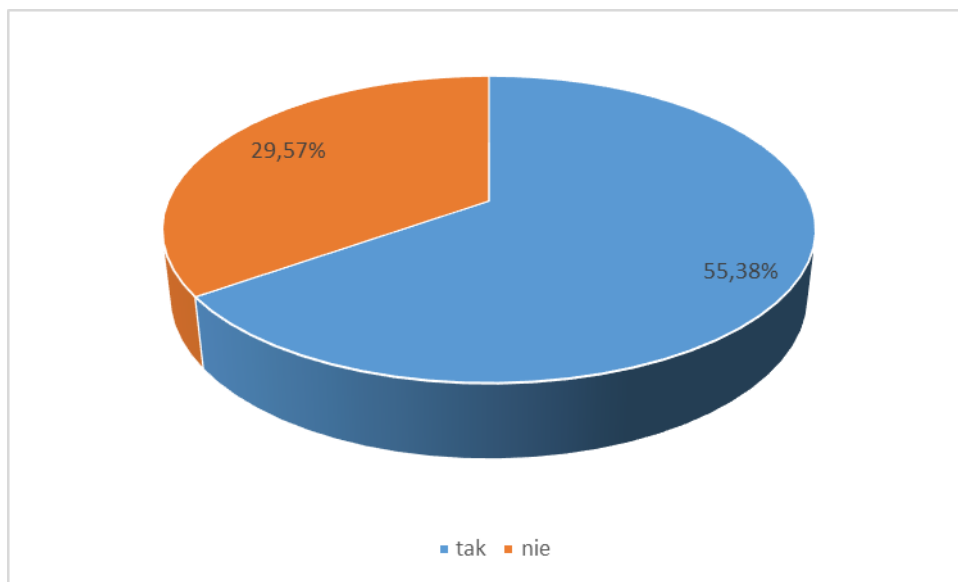
Odpowiedzi	Prestiż społeczny			Praca zawodowa			Dom/rodzina			Niezależność finansowa			Praca społeczna/wolontariat		
	Liczba	Procent	Suma	Liczba	Procent	Suma	Liczba	Procent	Suma	Liczba	Procent	Suma	Liczba	Procent	Suma
1	5	2,40%	8,65%	1	0,47%	0,94%	1	0,47%	0,95%	1	0,47%	0,94%	16	7,62%	20,48%
2	13	6,25%		1	0,47%		1	0,47%		1	0,47%		27	12,86%	
3	47	22,60%	22,60%	15	7,08%	7,08%	7	3,32%	3,32%	12	5,66%	5,66%	58	27,62%	27,62%
4	77	37,02%		77	36,32%		14	6,64%		83	39,15%		47	22,38%	
5	41	19,71%	56,73%	93	43,87%	80,19%	163	77,25%	83,89%	90	42,45%	81,60%	37	17,62%	40,00%
Suma (Odpowiedzi)	183	100,00%	100,00%	187	100,00%	100,00%	186	100,00%	100,00%	187	100,00%	100,00%	185	100,00%	100,00%
Liczba przypadków	208	100,00%		208	100,00%		208	100,00%		208	100,00%		208	100,00%	
Brak odpowiedzi	25	12,02%		21	10,10%		22	10,58%		21	10,10%		23	11,06%	
Średnia arytmetyczna		3,74			4,39			4,81			4,39			3,34	
Odchylenie standardowe		0,97			0,71			0,57			0,68			1,2	

Waga przywiązywana do poszczególnych celów życiowych, cd.

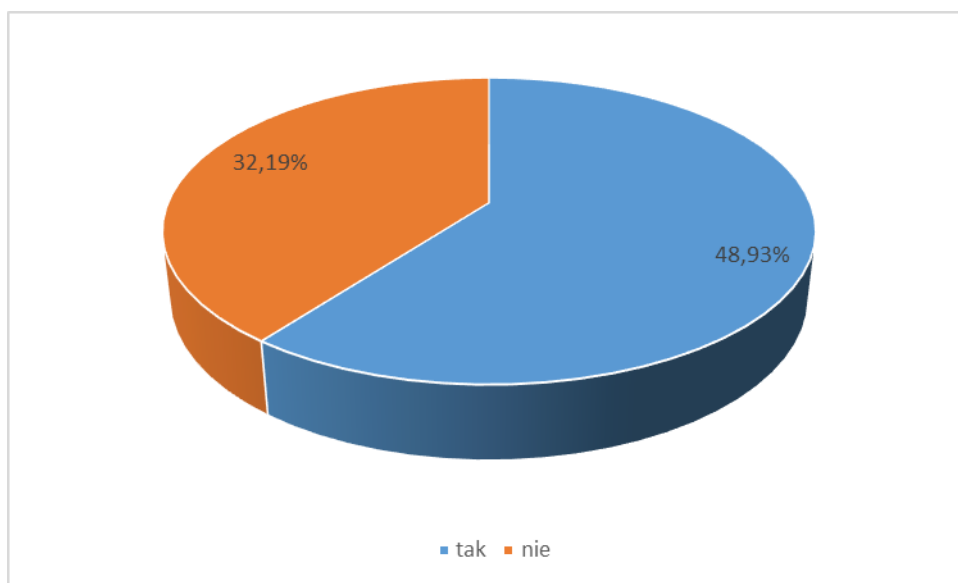
Odpowiedzi, cd.	Rozwój zawodowy/podnoszenie kwalifikacji zawodowych			Rozwój osobisty			Aktywny udział w życiu politycznym			Życie towarzyskie			Inne formy spędzania czasu wolnego: rozrywka/podróżowanie/hobby		
	Liczba	Procent	Suma	Liczba	Procent	Suma	Liczba	Procent	Suma	Liczba	Procent	Suma	Liczba	Procent	Suma
1	0	0,00%	1,42%	0	0,00%	0,95%	49	23,56%	41,83%	1	0,48%	3,33%	1	0,48%	1,43%
2	3	1,42%		2	0,95%		38	18,27%		6	2,86%		2	0,95%	
3	32	15,17%	15,17%	18	8,53%	8,53%	50	24,04%	24,04%	45	21,43%	21,43%	28	13,33%	13,33%
4	64	30,33%		52	24,64%		22	10,58%		81	38,57%		81	38,57%	
5	87	41,23%	71,56%	114	54,03%	78,67%	24	11,54%	22,12%	52	24,76%	63,33%	73	34,76%	73,33%
Suma (Odpowiedzi)	186	100,00%	100,00%	186	100,00%	100,00%	183	100,00%	100,00%	185	100,00%	100,00%	185	100,00%	100,00%
Liczba przypadków	208	100,00%		208	100,00%		208	100,00%		208	100,00%		208	100,00%	
Brak odpowiedzi	22	10,58%		22	10,58%		25	12,02%		23	11,06%		23	11,06%	
Średnia arytmetyczna		4,26			4,49			2,64			3,96			4,21	
Odchylenie standardowe		0,8			0,71			1,34			0,84			0,77	

55% respondentów po 3 latach i 49% po 5 latach respondentów deklaruje, że pierwsze doświadczenia zawodowe uzyskało jeszcze przed rozpoczęciem studiów.

Wykres 10. Czy pracował(a) Pan(i) przed rozpoczęciem studiów (odpowieź po 3 latach od ukończenia studiów)?

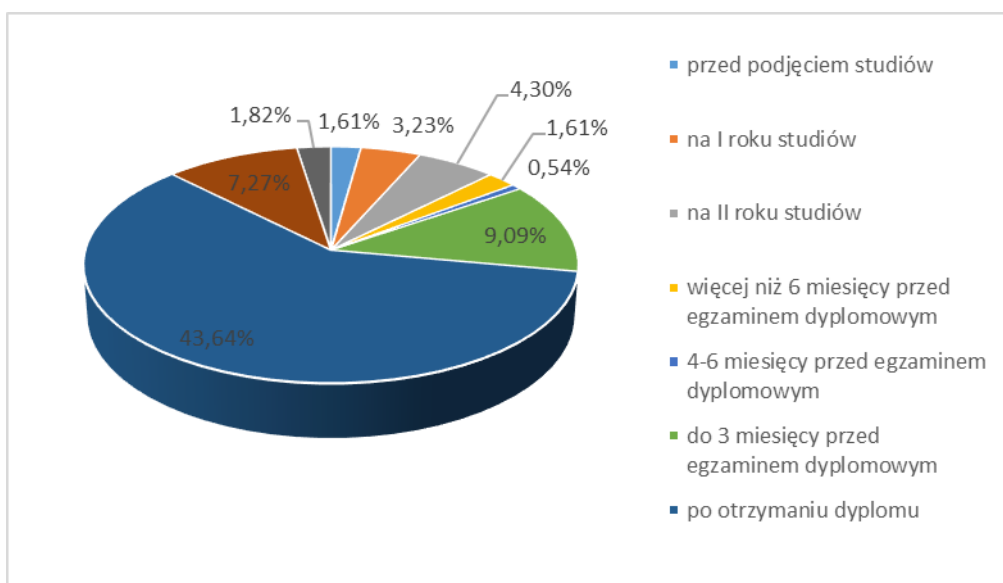

Wykres 11. Czy pracował(a) Pan(i) przed rozpoczęciem studiów (odpowieź po 5 latach od ukończenia studiów)?

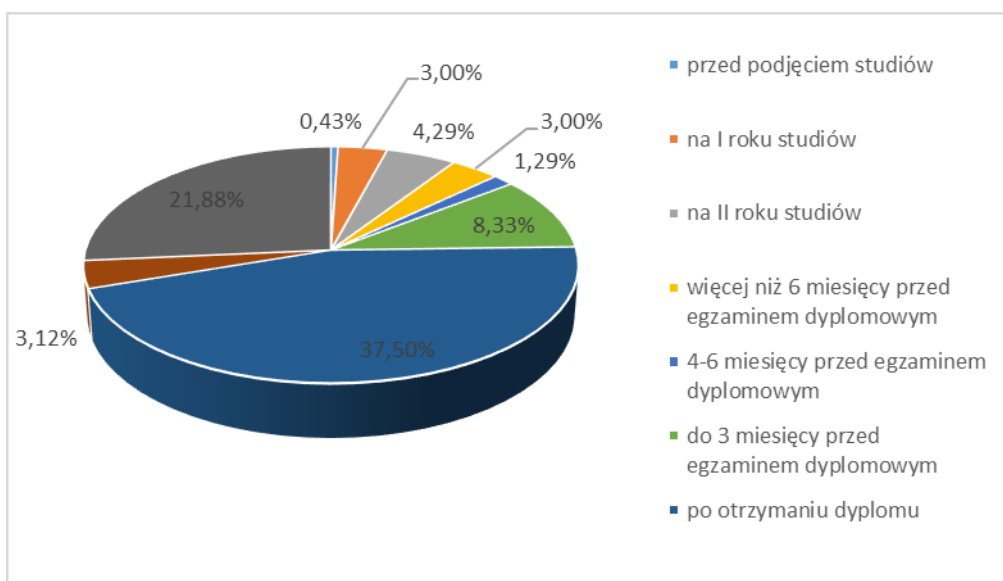

Największa liczba ankietowanych, spośród tych, którzy nie pracowali przed i w trakcie studiów (43% po 3 latach, 37,50% po 5 latach) rozpoczęła poszukiwania pracy dopiero po uzyskaniu dyplomu ukończenia studiów (sic!). Siedmiu absolwentów z obu roczników dotychczas nie poszukiwało zatrudnienia.

Wykres 12. Moment rozpoczęcia poszukiwań pracy (odpowieź po 3 latach od ukończenia studiów)?

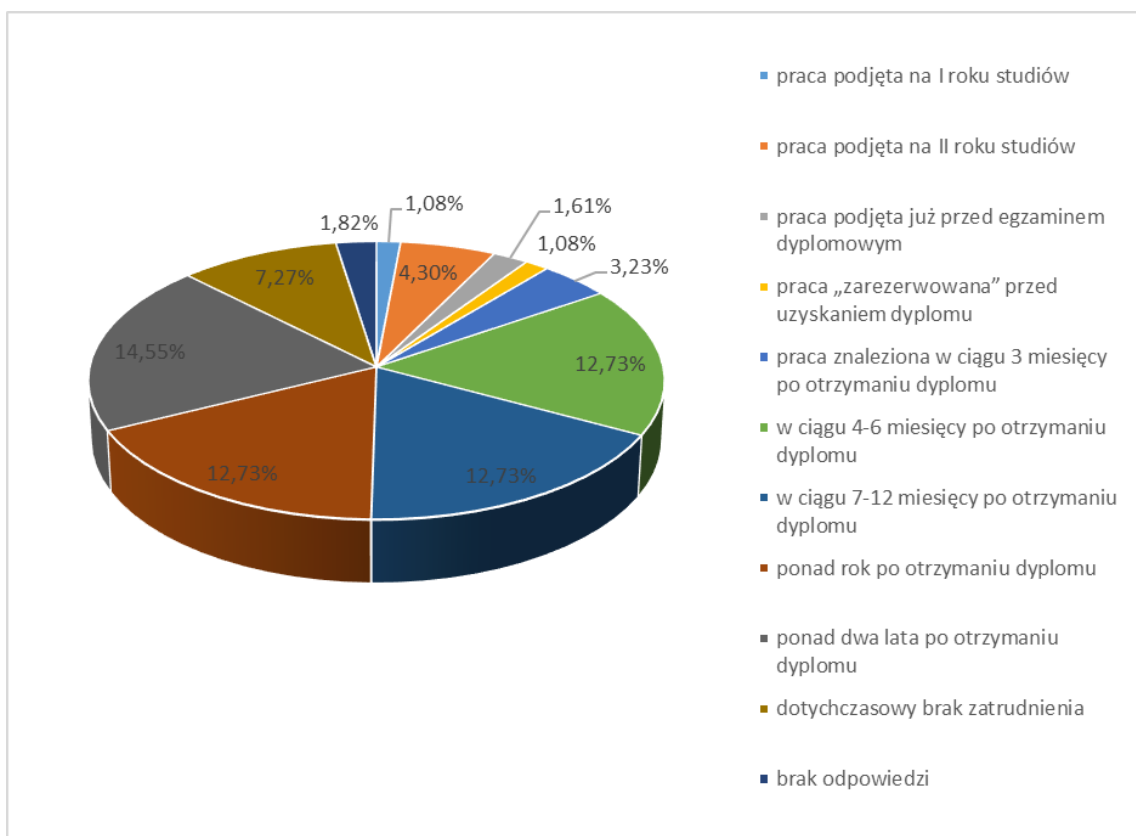

Wykres 13. Moment rozpoczęcia poszukiwań pracy (odpowieź po 5 latach od ukończenia studiów)?

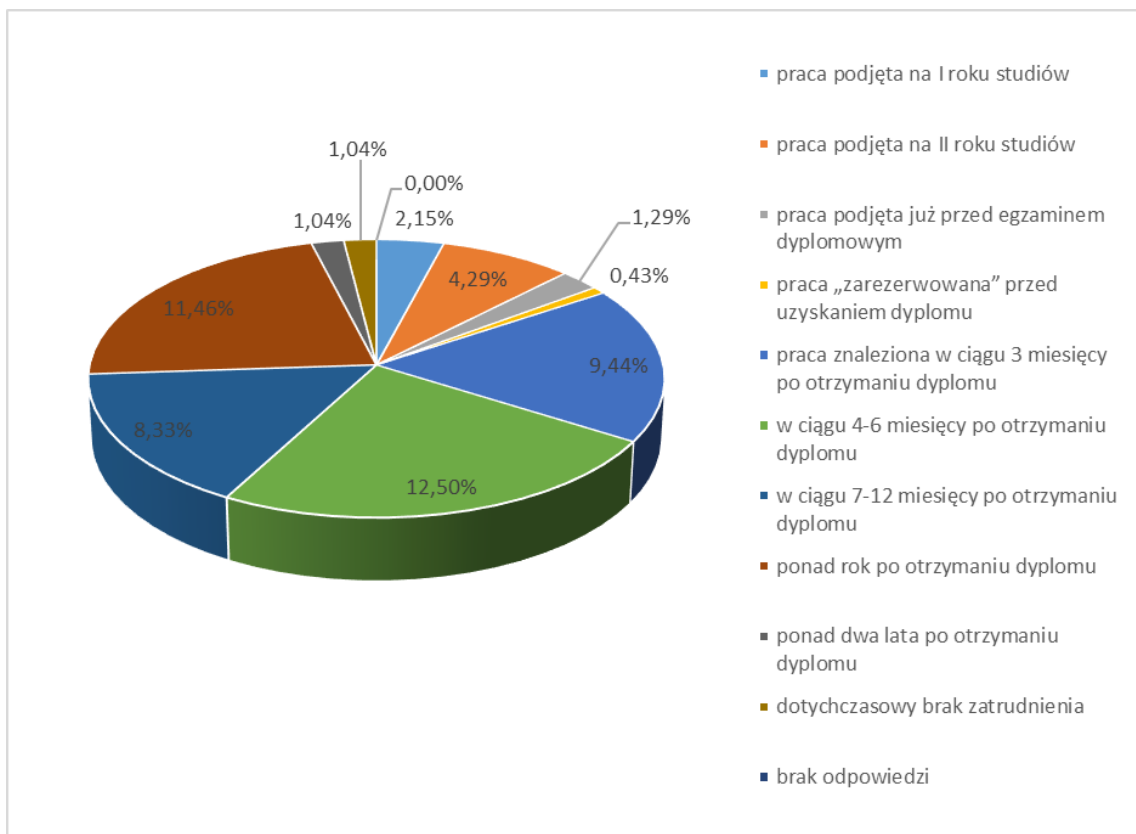

Najwięcej absolwentów, niepracujących przed lub w trakcie studiów uzyskało pierwszą pracę od 4 miesięcy do 2 lat od ukończenia studiów. Dotychczas pięciu badanych absolwentów (niepracujących przed lub w trakcie studiów) nie uzyskało zatrudnienia.

Wykres 14. Moment znalezienia pierwszej pracy (odpowiedź po 3 latach od ukończenia studiów)

Wykres 15. Moment znalezienia pierwszej pracy (odpowiedź po 5 latach od ukończenia studiów)

Jakie motywy kierowały ówczesnymi studentami przy wyborze pierwszego pracodawcy? Wśród najczęściej wskazywanych są: chęć podjęcia jakiegokolwiek pracy, dogodna lokalizacja miejsca pracy, praca dostosowana do wiedzy i umiejętności, możliwość rozwoju zawodowego, stabilność organizacji/pewność zatrudnienia, wysokość wynagrodzenia, dobra/swobodna atmosfera pracy oraz funkcje/obowiązki zawodowe. Do najmniej istotnych kryteriów należą: etyka działalności gospodarczej organizacji, wielkość organizacji, kadra przyszłych współpracowników, renomowana nazwa/prestiż organizacji, solidność organizacji/przestrzeganie prawa pracy.

Tabela 10. Główne kryteria wyboru pierwszego pracodawcy

Odpowiedź	po 3 latach	po 5 latach
chęć podjęcia jakiegokolwiek pracy	37,63%	39,06%
dogodna lokalizacja miejsca pracy	25,27%	24,89%
praca dostosowana do wiedzy i umiejętności	24,73%	22,75%
możliwość rozwoju zawodowego	24,73%	20,17%
wysokość wynagrodzenia	16,13%	11,59%
dobra/swobodna atmosfera pracy	15,59%	9,44%
stabilność organizacji/pewność zatrudnienia	12,90%	17,17%
możliwości awansu	9,14%	10,30%
funkcje/obowiązki zawodowe	8,60%	10,73%
warunki sprzyjające godzeniu obowiązków zawodowych z życiem prywatnym	8,06%	5,15%
renomowana nazwa/prestiż organizacji	5,38%	2,58%
dodatkowe świadczenia rzeczowe i finansowe	4,84%	6,01%
urozmaicenie pracy	3,76%	6,44%
społeczna użyteczność pracy	3,76%	4,72%
solidność organizacji/przestrzeganie prawa pracy	2,15%	2,15%
kadra przyszłych współpracowników	1,08%	1,29%
wielkość organizacji	0,54%	0,43%
etyka działalności gospodarczej organizacji	0,00%	0,86%

Byłych studentów PWSZ w Pile aktualnie aktywnych na rynku pracy jest ponad 78% po 3 latach oraz 77% po 5 latach, w tym (średnia z obu grup): pracę najemną na pełen lub więcej etat wykonuje 60%, w niepełnym wymiarze pracuje 1,45%, w ramach umów cywilno-prawnych 4,30%, staż odbywa 2,7% absolwentów. Własną działalność gospodarczą prowadzi ponad 6% respondentów. Wśród osób pozostających bez zatrudnienia zaledwie 2,23% są to osoby poszukujące pracy, zaś niecałe 3% przebywa na urlopie wychowawczym. Żaden z absolwentów nie zdobywa doświadczenia w pracy wolontariackiej. Pracę bez umowy deklaruje 2,3% ankietowanych. Po 10% ankietowanych w obu badaniach odmówiło udzielenia odpowiedzi na pytanie.

Tabela 11. Aktualny status na rynku pracy

Odpowiedź	po 3 latach	po 5 latach	średnia
praca najemna - pełny etat/więcej niż etat	61,83%	59,23%	60,53%
praca najemna - niepełny wymiar	1,61%	1,29%	1,45%
praca najemna - umowy cywilno-prawne	4,30%	4,29%	4,29%
staż	3,23%	2,15%	2,69%
praca na własny rachunek	3,76%	8,58%	6,17%
wolontariat	0,00%	0,00%	0
praca bez umowy	3,18%	1,44%	2,31%
brak zatrudnienia, poszukiwanie pracy	2,55%	1,92%	2,23%
brak zatrudnienia - nie poszukiwałem(am)/nie poszukuję pracy	0,64%	0,48%	0,56%
nie dotyczy, przebywam na urlopie wychowawczym	3,82%	1,92%	2,87%

Wśród odpowiedzi absolwentów, biorących udział w badaniu, nieposiadających zatrudnienia, wskazywane przez nich powody tego stanu są następujące (pisownia oryginalna):

- *obowiązki rodzinne i domowe;*
- *zniechęcenie bezskutecznością poszukiwań pracy;*
- *opieka nad chorym i niepełnosprawnym dzieckiem;*
- *brak pracy dla osób z moim wykształceniem;*
- *brak doświadczenia zawodowego;*
- *wychowuję dziecko;*
- *mam męża i 3 małych dzieci, dodatkowo wzięłam dofinansowanie na utworzenie agroturystyki i jeszcze przez najbliższe 2 lata nie mogę podjąć pracy na umowę o pracę, ponieważ musiałabym zwrócić to dofinansowanie.*

Absolwenci PWSZ w Pile odpowiedzieli na pytanie związane z kryteriami rekrutacji, istotnymi dla ich aktualnego pracodawcy. Do najważniejszych należą: cechy osobowości i charakteru, posiadanie dyplomu studiów wyższych, doświadczenie zawodowe, kierunek studiów. Pozostałe kryteria i ich wartości zawierają poniższa tabela.

Tabela 12. Kryteria rekrutacji dla pracodawców

Odpowiedź	po 3 latach	po 5 latach
cechy osobowości i charakteru	15,05%	9,87%
posiadanie dyplomu studiów wyższych	14,52%	29,18%
doświadczenie zawodowe	11,51%	8,19%
rekomendacje osób trzecich	10,07%	5,26%
ocena na dyplomie	1,44%	2,92%
kwestie formalne	1,44%	0,58%

Odpowiedź	po 3 latach	po 5 latach
prestż ukończonej uczelni - PWSZ w Pile	0,00%	0,58%
forma prawna uczelni: publiczna/niepubliczna	0,00%	0,00%
wyniki testu kompetencji	2,88%	0,00%
wcześniejszy kontakt z praktyką	4,84%	3,86%
hobby, zainteresowania	3,76%	2,58%
kierunek studiów	13,98%	12,02%
znajomość języków obcych	0,72%	1,17%
rodzaj uczelni: uniwersytet/uczelnia zawodowa	0,72%	1,17%
doświadczenie zdobyte za granicą (edukacja/praca)	0,72%	1,17%
umiejętności informatyczne	0,72%	0,58%

Osoby aktywne zawodowo po trzech latach od ukończenia studiów niemal po równo zatrudnione są w sektorze prywatnym i publicznym, natomiast większość absolwentów (51%) po pięciu latach od ukończenia studiów pracuje w sektorze prywatnym. Jedynie sektor non profit reprezentuje niewielką liczbę respondentów - łącznie 5 osób.

Tabela 13. Sektor pracodawcy

Odpowiedź	po 3 latach	po 5 latach
sektor publiczny	36,91%	39,78%
sektor prywatny	39,48%	40,32%
sektor non-profit	1,29%	1,08%

Do najbardziej licznie reprezentowanych branż, w których zatrudnienie znaleźli badani absolwenci PWSZ w Pile należą: administracja biurowa, administracja państwowa, budownictwo/geodezja, edukacja/szkolnictwo wyższe, finanse/ekonomia/bankowość, inżynieria/konstrukcje/technologia, obsługa klienta/call center, pomoc społeczna, produkcja, służba zdrowia, co bezpośrednio związane jest z kierunkami kształcenia, znajdującymi się w ofercie dydaktycznej Uczelni. Pozostałe branże wraz z liczbą zatrudnionych w nich absolwentów znajdują się w tabeli poniżej.

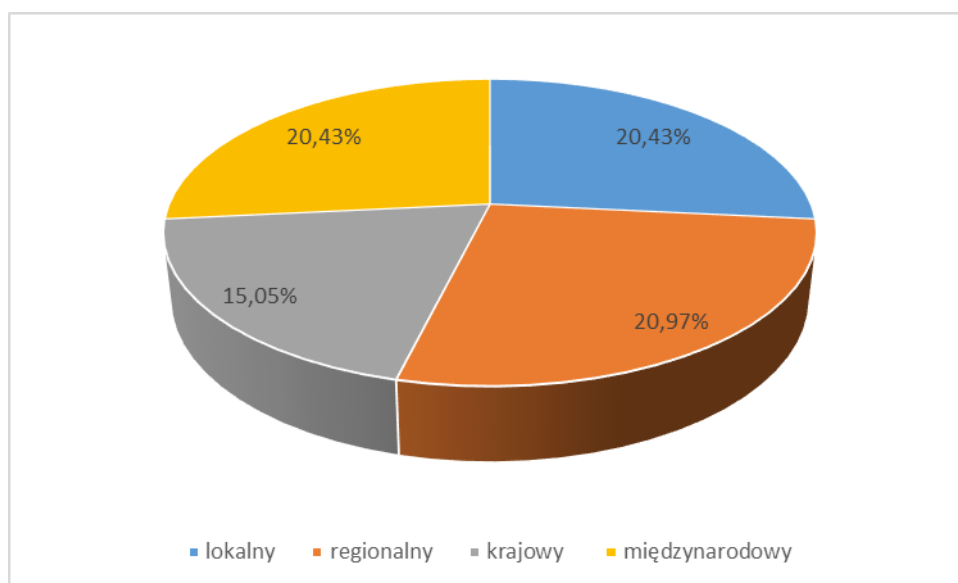
Tabela 14. Miejsce zakładu pracy według branż

Odpowiedź	po 3 latach	po 5 latach
służba zdrowia	16,67%	15,45%
administracja biurowa	13,98%	15,02%
administracja państwowa	10,75%	12,02%
budownictwo/geodezja	7,53%	1,29%
edukacja / szkolnictwo wyższe	6,45%	6,87%
księgowość/audyt/podatki	6,45%	3,86%

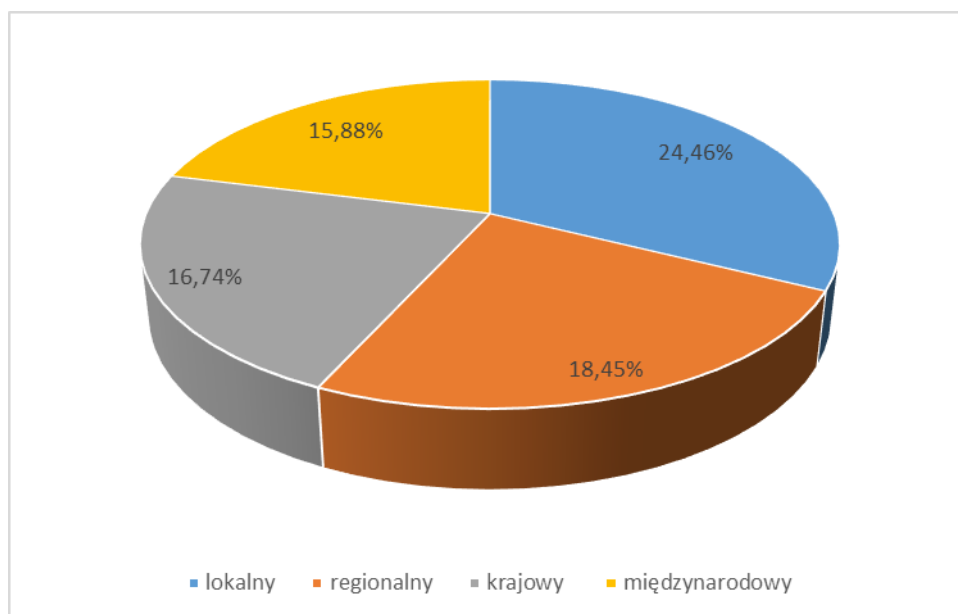
Odpowiedź	po 3 latach	po 5 latach
pomoc społeczna	5,91%	6,01%
inżynieria/konstrukcje/technologia	5,38%	8,58%
produkcja	5,38%	6,87%
logistyka/spedycja/dystrybucja	4,84%	3,43%
obsługa klienta/call center	4,30%	6,87%
kadra zarządzająca	4,30%	3,00%
marketing/reklama/public relations	4,30%	0,00%
finanse/ekonomia/bankowość	3,76%	5,15%
human resources	2,69%	0,00%
kontrola jakości	2,15%	0,86%
projektowanie/wdrażanie	1,61%	2,58%
badania i rozwój	1,61%	1,29%
ochrona osób i/lub mienia	1,61%	0,86%
hotelarstwo/turystyka/catering	1,61%	0,00%
informatyka/programowanie	1,08%	3,00%
analiza	1,08%	1,72%
grafika/kreacja artystyczna/fotografia	1,08%	0,43%
lekarz/farmaceuta/weterynarz	1,08%	0,43%
agencje doradztwa personalnego	1,08%	0,00%
architektura	1,08%	0,00%
ubezpieczenia	0,54%	4,29%
informatyka/administracja	0,54%	3,00%
instalacja/utrzymanie/serwis	0,54%	3,00%
media/sztuka/rozrywka	0,54%	2,15%
internet/e-commerce	0,54%	1,72%
sport/rekreacja	0,54%	0,86%
franczyza	0,54%	0,43%
nieruchomości/budownictwo	0,54%	0,43%
doradztwo/konsulting	0,00%	1,72%
energetyka	0,00%	1,72%
geologia/hydrologia/tektonika	0,00%	0,86%
rolnictwo/ochrona środowiska	0,00%	0,86%
telekomunikacja	0,00%	0,86%
organizacje pozarządowe/wolontariat	0,00%	0,00%

Firmy, w których zatrudnieni są badani absolwenci PWSZ w Pile, mają przede wszystkim zakres lokalny i regionalny, w dalszej kolejności krajowy i międzynarodowy.

Wykres 16. Zakres działania firmy - odpowiedzi po 3 latach

Wykres 17. Zakres działania firmy - odpowiedzi po 5 latach

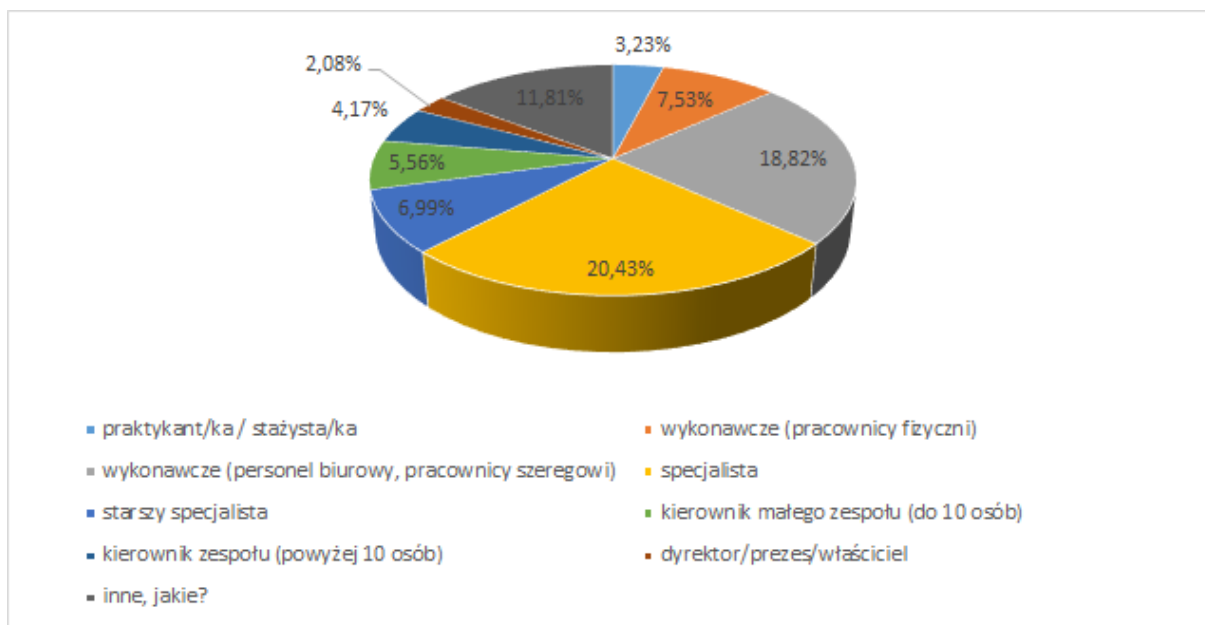
Łącznie 14. ankietowanych absolwentów prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą, większość pracuje w mikro, małych i średnich firmach, niemal co 3 absolwent zatrudniony jest w dużych przedsiębiorstwach, ponad 18% respondentów pracuje u pracodawców zatrudniających 500 i więcej pracowników.

Tabela 15. Wielkość zatrudnienia w zakładzie pracy

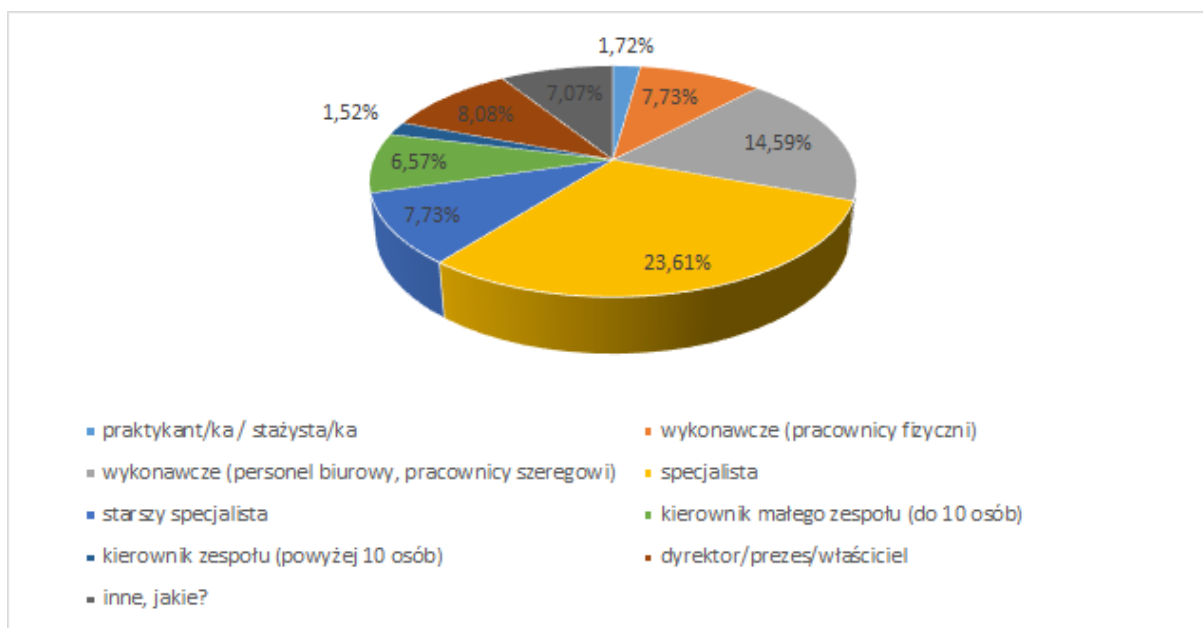
Odpowiedź	po 3 latach	po 5 latach
firma jednoosobowa	2,69%	3,86%
do 5 osób	6,99%	9,01%
6 - 50 osób	26,34%	23,18%
51 - 200 osób	13,98%	20,17%
201 - 500 osób	9,14%	8,15%
501 - 1000 osób	6,94%	5,05%
1001 i więcej osób	15,97%	8,59%

Rzeczni respondenci zajmują stanowiska przede wszystkim wykonawcze (personel biurowy, pracownicy szeregowi) i specjalistyczne, zatrudnieni są także jako pracownicy fizyczni. Pozostałe stanowiska i wartości zawierają poniższe wykresy.

Wykres 18. Stanowisko służbowe - odpowiedź po 3 latach

Wykres 19. Stanowisko służbowe - odpowiedź po 5 latach

Część absolwentów w komentarzach dotyczących tego pytania powyższą listę uzupełniła o nazwy konkretnych stanowisk: *asystent, doradca klienta, zastępca głównego informatyka, zajmuję się marketingiem internetowym, dziennikarz, fizjoterapeuta (3 wskazania), główny księgowy, handlowiec, inżynier budowy - ukończyłem kurs na uprawnienia budowlane i w tej chwili jestem w trakcie przygotowania do egzaminu na uprawnienia budowlane wykonawcze bez ograniczeń (konstrukcyjno-budowlane), jestem nauczycielem wychowania przedszkolnego, kierownik budowy, kierownik projektów, lektor w prywatnej szkole języków obcych, menager ds. kluczowych klientów, menedżer, młodszy asystent, młodszy asystent - pielęgniarka odcinkowa, nauczyciel (5 wskazań), pracownik fizyczny, pielęgniarka (8 wskazań), pomoc nauczyciela świetlicy szkolnej, pracownik socjalny (3 wskazania), przedstawiciel handlowy, przedszkolanka, referent ds. technicznych, rejestracja medyczna, sekretarz szkoły, pracownik sklepu medycznego, specjalista ds. pracowniczych (płace i kadry), specjalista ds. księgowości, outsourcing usług dla firm krajowych i zagranicznych podmiotów, technolog, żołnierz (2 wskazania), zastępca kierownika zespołu (3 wskazania), wychowawca, właściciel, trener zawodu.*

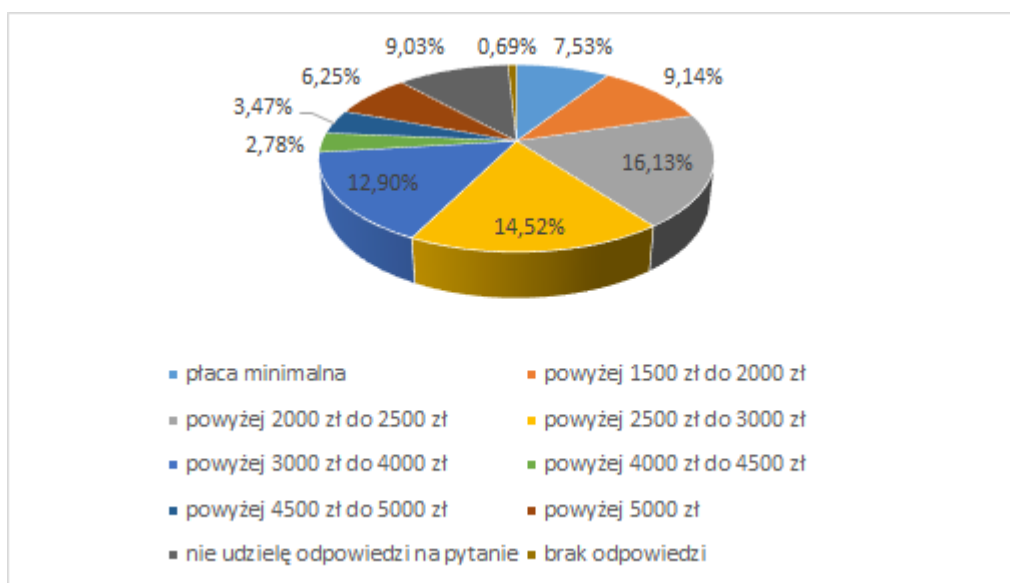
Większość absolwentów PWSZ w Pile pracuje na terenie kraju (74% odpowiedzi po 3 latach, 72% po 5 latach), w tym odpowiednio po: 16,6% oraz 19,31% w Pile, 10,75% oraz 7,03% w powiecie pilskim, 28,49% oraz 28,33% w województwie wielkopolskim, reszta zatrudnionych w Polsce jest przede wszystkim jednak w województwie zachodniopomorskim i kujawsko-pomorskim.

Zaledwie dziesięć osób (łącznie w obu badaniach) pracuje poza granicami kraju, w następujących państwach: Holandia, Niemcy, Norwegia, Szwecja, Wielka Brytania.

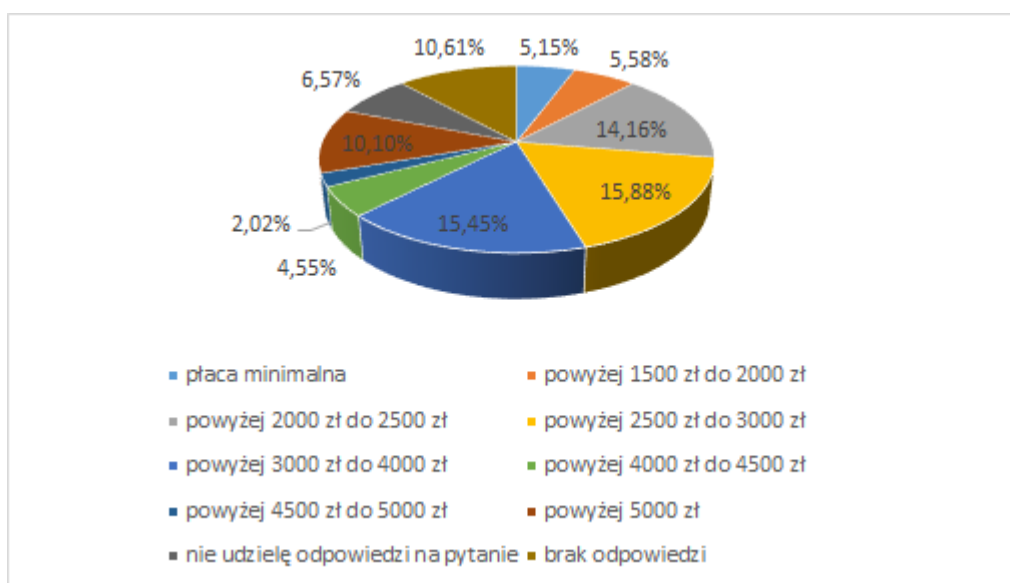
Płacę minimalną otrzymuje 14 (7,53%) absolwentów po 3 latach oraz 12 osób (5,15%) po 5 latach. Najwięcej absolwentów po 3 latach (18%) i po 5 latach (15,88%) otrzymuje wynagrodzenie w przedziale 2000 - 2500 zł;

Zarobki 5 respondentów po 3 latach oraz 20 po 5 latach przekraczają 5000 zł brutto miesięcznie. Strukturę zarobków (tj. płaca całkowita, bez odliczania podatku, składek, potrąceń itp.) absolwentów PWSZ w Pile przedstawia poniższy wykres. 9% badanych po 3 latach oraz 6,5% po 5 latach odmówiło udzielenia odpowiedzi na pytanie dotyczące poborów.

Wykres 20. Miesięczne zarobki brutto - odpowiedź po 3 latach

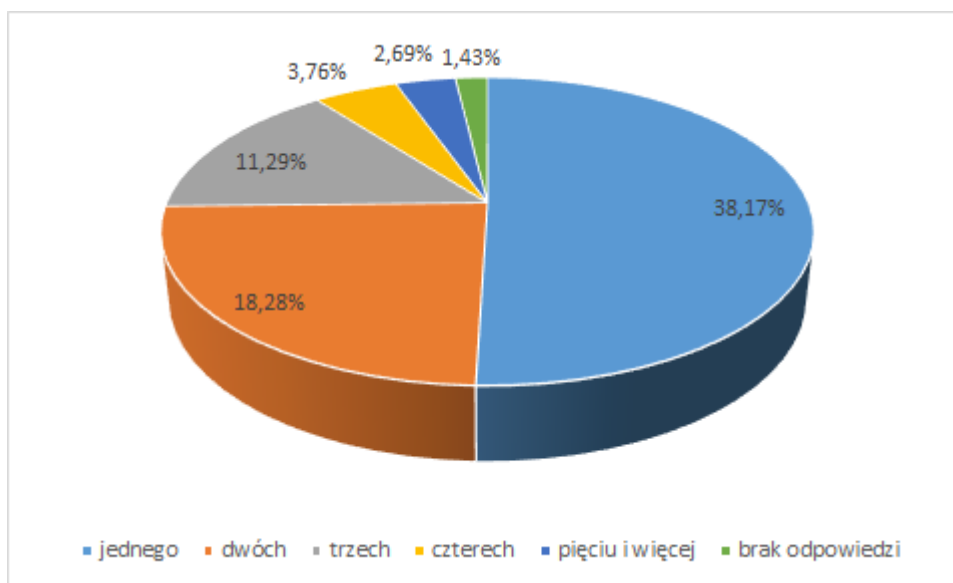
Wykres 21. Miesięczne zarobki brutto - odpowiedź po 5 latach

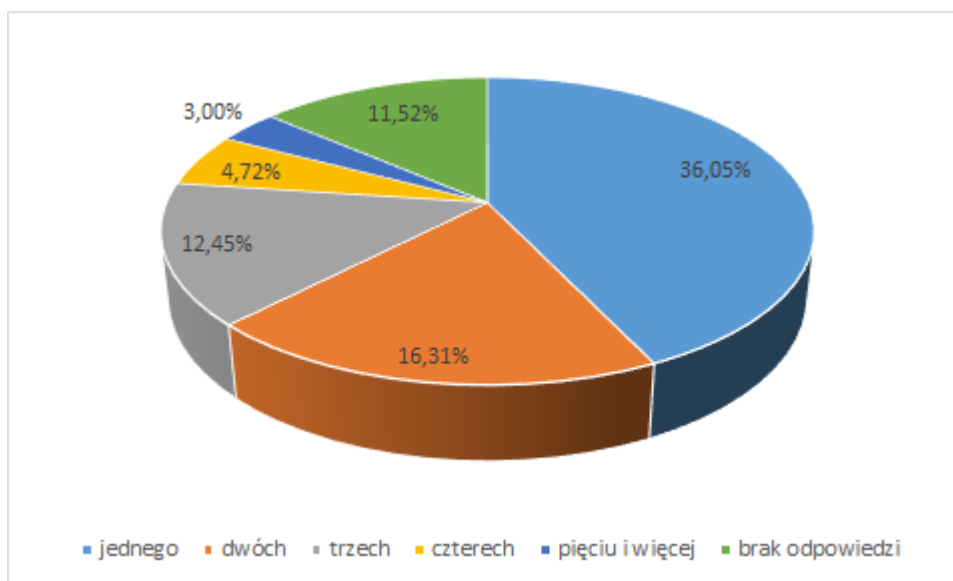
2.4. Oczekiwania względem pracy zawodowej i zadowolenie z pracy

Z doświadczeń zawodowych respondentów wynika, że w większości przypadków pracowali oni dla jednego pracodawcy: 38% osób po 3 latach oraz 16% po 5 latach; 18% absolwentów po 3 latach oraz 24% po 5 latach pracowało u dwóch pracodawców. U pięciu i więcej pracodawców zatrudnionych było łącznie 12 respondentów.

Wykres 22. Liczba pracodawców (włączając samozatrudnienie oraz obecne miejsce pracy), u których pracowali absolwenci po uzyskaniu dyplomu - odpowiedzi po 3 latach

Wykres 23. Liczba pracodawców (włączając samozatrudnienie oraz obecne miejsce pracy), u których pracowali absolwenci po uzyskaniu dyplomu - odpowiedzi po 5 latach

Wśród powodów, które decydowały o zmianie pracy przez absolwentów, najczęściej wymieniane były: niskie zarobki, charakter pracy nie odpowiadał kwalifikacjom, chęć

zdobycia nowych kwalifikacji u nowego pracodawcy, wygaśnięcie umowy, niewykorzystywanie posiadanych kwalifikacji.

Tabela 16. Powody ostatniej zmiany miejsca pracy

Odpowiedź	po 3 latach	po 5 latach
niskie zarobki	12,90%	13,73%
chęć zdobycia nowych kwalifikacji u nowego pracodawcy	11,29%	7,73%
niewykorzystywanie posiadanych kwalifikacji	9,68%	8,15%
charakter pracy nie odpowiadał moim kwalifikacjom	9,14%	5,58%
wygaśnięcie umowy	8,06%	8,15%
brak zainteresowania wykonywaną pracą	6,99%	6,01%
trudne warunki pracy	5,38%	2,58%
uniemożliwienie lub utrudnianie doskonalenia zawodowego	4,30%	4,29%
złe relacje między pracownikami	2,69%	1,29%
nieatrakcyjna miejscowość - siedziba zakładu pracy	2,69%	0,86%
reorganizacja/likwidacja zakładu pracy	2,15%	2,58%
względy rodzinne	1,61%	3,00%
złe stosunki z przełożonymi	1,61%	2,15%
prywatyzacja zakładu pracy	0,54%	0,43%

Absolwenci zapytani o powody zadowolenia z pracy, udzielili odpowiedzi, że najwyżej cenią następujące elementy: fakt posiadania pracy w ogóle, wykonywany zawód/specjalność, wykonywana praca (funkcje zawodowe). Najmniej cieszą absolwentów uzyskiwane zarobki.

Tabela 17. Elementy statusu zawodowego

Odpowiedź	po 3 latach	po 5 latach
z faktu posiadania pracy w ogóle	37,78%	43,56%
wykonywanego zawodu/specjalności	34,43%	38,42%
wykonywanej pracy (funkcji zawodowych)	33,88%	36,41%
zajmowanego stanowiska	30,05%	40,29%
zakładu pracy	27,87%	33,82%
uzyskiwanych zarobków	17,93%	26,34%

Właściwości pracy zawodowej raczej nie spełniają oczekiwań absolwentów, którzy zauważają niewielką szansę na np. szybki awans, możliwość wykazania się przywództwem, nie bardzo mają sposobność do wykazania się kreatywnością, inicjatywą, nie w pełni wykorzystują swoje kwalifikacje, a wykonywana praca w niewielkim stopniu stawia przed nimi wyzwania.

Tabela 18. Właściwości pracy zawodowej

Odpowiedź	po 3 latach	po 5 latach
znaczące szanse szybkiego awansu	8,38%	16,83%
możliwość wykazania się przywództwem	16,67%	24,15%
wysoki poziom autonomii pracy	23,03%	31,40%
możliwość bycia kreatywnym i oryginalnym	23,33%	27,40%
możliwość pełnego wykorzystania kwalifikacji	24,86%	33,18%
praca oparta na jasno określonych regułach i przepisach	25,97%	32,04%
możliwość rozwoju zawodowego	26,26%	27,88%
praca przynosząca wyzwania	32,60%	36,06%
możliwość wykazania się inicjatywą	33,15%	32,85%
komunikowanie się z klientami/petentami	33,33%	37,56%

2.5. Podnoszenie kwalifikacji po ukończeniu studiów

Dokonujące się przemiany gospodarcze i społeczne wymagają podnoszenia i uzyskiwania nowych kwalifikacji, konieczne jest zatem kształcenie ustawiczne. Zgodnie z definicją przyjętą przez Komisję Europejską w roku 2001 kształcenie ustawiczne to „(...) wszelkie formy nauki podejmowane przez całe życie, mające na celu doskonalenie, pogłębianie wiedzy, umiejętności i kompetencji z perspektywy osobistej (indywidualnej), obywatelskiej, społecznej i/lub zawodowej”. W przypadku omawianego pojęcia często przytacza się również definicję przyjętą podczas konferencji Organizacji Narodów Zjednoczonych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO). W tym ujęciu kształcenie ustawiczne jest rozumiane jako „(...) kompleks procesów oświatowych (formalnych, nieformalnych i incydentalnych), które niezależnie od treści, poziomu i metod umożliwiają uzupełnianie wykształcenia w formach szkolnych i pozaszkolnych, dzięki czemu osoby dorosłe rozwijają swoje zdolności, wzbogacają wiedzę, udoskonalają kwalifikacje zawodowe lub zdobywają nowy zawód, zmieniają swoje postawy i zachowania, aktywnie uczestniczą w społecznym, ekonomicznym i kulturalnym rozwoju”⁴.

Tabela 19. Liczba absolwentów kontynuujących kształcenie po ukończeniu studiów w PWSZ w Pile

Odpowiedź	po 3 latach	po 5 latach
tak	62,37%	59,66%
nie	18,82%	17,17%
brak odpowiedzi	-	9,01%

⁴ za: *Poradnik Kształcenia Ustawicznego*, P. Błędowski, M. Nowakowska, [online] http://www.centrumego.eu/pliki2/kwalifikacjetopodstawa_poradnik_ksztalcenia_ustawicznego.pdf

Co piąty absolwent w ciągu trzech lub pięciu lat od ukończenia studiów nie aktualizował swojej wiedzy i nie podnosił swoich kwalifikacji w sposób formalny.

Tabela 20. Formy kształcenia absolwentów kontynuujących naukę po ukończeniu studiów w PWSZ w Pile

Odpowiedź	po 3 latach	%	po 5 latach	%
ponowne studia licencjackie	3	1,61%	3	1,29%
studia uzupełniające magisterskie	85	45,70%	104	44,64%
ponowne studia inżynierskie	0	0,00%	1	0,43%
studia podyplomowe	14	7,53%	32	13,73%
studia doktoranckie	0	0,00%	0	0,00%
kursy,	39	20,97%	51	21,89%
szkolenia	27	14,52%	29	12,45%
inne	8	4,30%	6	2,58%

Największa liczba absolwentów kontynuowała kształcenie na uzupełniających studiach magisterskich (ok. 45%).

Ponowne studia licencjackie lub inżynierskie, z obu badanych grup, wybrało 7 osób.

Kontynuację kształcenia na studiach podyplomowych wybrało 46 respondentów, łącznie w obu badanych grupach. Żaden z respondentów nie rozpoczął studiów doktoranckich. 35% absolwentów uczestniczyło w kursach/szkoleniach/warsztatach.

Nieznaczna większość badanych absolwentów (51% w obu badanych grupach) planuje kontynuować kształcenie.

Tabela 21. Formy kształcenia, w których respondenci planują podwyższyć kwalifikacje

Odpowiedź	po 3 latach	%	po 5 latach	%
ponowne studia licencjackie	2	1,08%	3	1,29%
studia uzupełniające magisterskie	24	12,90%	27	11,59%
ponowne studia inżynierskie	0	0,00%	1	0,43%
studia podyplomowe	25	13,44%	28	12,02%
studia doktoranckie	4	2,15%	12	5,15%
kursy	42	22,58%	65	27,90%
szkolenia	29	15,59%	42	18,03%
inne	7	3,76%	3	1,29%

Ponowne studia licencjackie zamierza ukończyć pięciu respondentów, studia inżynierskie - jeden. 51 ankietowanych planuje ukończyć uzupełniające studia magisterskie.

Edukację na studiach podyplomowych planuje kontynuować 53 absolwentów; na studiach doktoranckich 16 osób w obu badanych rocznikach.

Średnio co trzeci absolwent planuje ukończyć kurs, szkolenie lub inną formę podnoszenia kwalifikacji.

Tabela 22. Jakimi motywami kieruje się Pan(i) decydując się na dalsze kształcenie?

Odpowiedź	po 3 latach	%	po 5 latach	%
zainteresowanie tematyką	54	29,03%	59	25,32%
chęć awansu/rozwoju zawodowego	55	29,57%	73	31,33%
chęć poprawy statusu materialnego	40	21,51%	50	21,46%
chęć poprawy statusu społecznego	15	8,06%	18	7,73%
wymagania kwalifikacyjne wykonywanej pracy	24	12,90%	19	8,15%
wymagania kwalifikacyjne niezbędne do zmiany pracy	14	7,53%	15	6,44%
skierowanie przez zakład pracy	10	5,38%	5	2,15%

Wśród motywów, którymi respondenci kierują się respondenci, podejmując decyzję o kontynuacji kształcenia najpopularniejsze są:

- zainteresowanie tematyką - 29,03% po 3 latach, 25,32% po 5 latach;
- chęć awansu/rozwoju zawodowego - 29,57% po 3 latach, 31,33% po 5 latach;
- chęć poprawy statusu materialnego - 21,51% po 3 latach, 21,46% po 5 latach.

2.6. Wnioski absolwentów

Misją Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Stanisława Staszica w Pile jest „być narodowi użyteczną poprzez bogatą i różnorodną ofertę edukacyjną o najwyższej jakości, dostosowaną do obecnych i przyszłych potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy oraz do oczekiwań pracodawców”. Respondenci zostali poproszeni o wyrażenie opinii dotyczącej realizacji misji Uczelni oraz o wskazanie obszarów, które mogłyby się przyczynić do polepszenia jakości funkcjonowania PWSZ w Pile. Uzyskano 161 odpowiedzi. Według ankietowanych realizację misji Uczelni mogłoby wzmocnić następujące czynniki:

PRZEDMIOTY

Absolwenci sugerują, że należy prowadzić więcej przedmiotów zawodowych oraz analitycznych, które *nauczają projektowego myślenia*.

STUDIA II STOPNIA

Większość ankietowanych jest zdania, że wprowadzenie w ofercie edukacyjnej Uczelni uzupełniających studiów magisterskich przyczyni się do pełnej realizacji jej misji, a także wzmocni jej wizerunek i pozycję na regionalnym rynku edukacyjnym, będzie również sprzyjać znalezieniu zatrudnienia absolwentów na rynku pracy.

- ✓ *PWSZ powinna posiadać w swojej ofercie jeszcze studia magisterskie na kierunkach technicznych*
- ✓ *Większy zakres studiów magisterskich.*
- ✓ *Rozszerzyć ofertę o studia uzupełniające magisterskie do aktualnych kierunków licencjackich. Mając już swoją rodzinę oraz zarabiając niewiele niektórzy nie mogą pozwolić sobie na zdobywanie dalszego wykształcenia poza miejscem zamieszkania, choćby bardzo chcieli - np. ja, z niecierpliwością czekam na ofertę studiów mgr.*
- ✓ *Otworzenie studiów II stopnia na kierunku politologia.*
- ✓ *Utworzenie nowych kierunków studiów magisterskich (na różnych instytutach).*
- ✓ *Studia magisterskie na kierunku fizjoterapia.*
- ✓ *Przede wszystkim studia magisterskie!!!*
- ✓ *Poszerzenie oferty o studia magisterskie, nie ukrywam, że nie kontynuowałem studiów*
ze względu na konieczność dojazdu do Poznania, co było by trudne, zważając na to, że praca i przede wszystkim rodzina potrzebowały mnóstwa czasu, a studiowanie w Poznaniu, zabrały by tego czasu jeszcze więcej przez dojazdy.
- ✓ *Pakiet studiów magisterskich.*
- ✓ *Rozszerzenie oferty kierunków studiów magisterskich.*

STUDIA III STOPNIA

W badaniach w 2015 r. nie padły żadne oczekiwania dotyczące studiów doktoranckich.

STUDIA PODYPLOMOWE

Brak oferty studiów podyplomowych działa na niekorzyść Uczelni. Oferowane wcześniej kierunki niewiele miały wspólnego z zapotrzebowaniem rynku pracy. Postulaty wprowadzenia jakichkolwiek kierunków studiów podyplomowych.

KIERUNKI STUDIÓW

Absolwenci postulują wprowadzenie następujących kierunków studiów: *pedagogika* (kilka wskazań), *iberystyka*, *romanistyka*, *geoinżynieria*, *górnictwo*.

PRAKTYKI

Większość respondentów jest zdania, że należy zwiększyć liczbę/czas praktyk. Ankietowani uważają, że powinno być:

- ✓ *Więcej zajęć praktycznych umożliwiających znalezienie dobrej pracy np. więcej zajęć na maszynach cnc.*
- ✓ *Myślę, że ważne jest aby oprócz teoretycznej wiedzy studenci mieli możliwość odbywania stażu podczas studiów przy pomocy władz Uczelni, dzięki temu będzie im łatwiej wejść w rynek po zakończeniu studiów.*
- ✓ *Utrzymanie lub zwiększenie poziomu i liczby godzin zajęć praktycznych na poziomie zbliżonym do prowadzenia danych czynności w firmach*
- ✓ *Zwiększenie form kształcenia praktycznego*

Ważnym elementem kształcenia w Uczelni są studenckie praktyki zawodowe. Uczelnia posiada około 250 porozumień o realizację praktyk zawodowych z pracodawcami z Piły i okolic. Porozumienia te określają szczegółowe warunki praktyk. Czas trwania praktyk jest, zgodny z programem studiów, jednak studenci, którzy chcieliby przedłużyć praktykę lub odbyć praktyki ponadprogramowe mają taką możliwość (również w Uczelni, z czego studenci coraz chętniej korzystają).

WSPÓŁPRACA Z PRACODAWCAMI

Prowadzenie badań ankietowych wśród pracodawców na temat ich oczekiwań względem przyszłych absolwentów Uczelni; projekty badawcze w pełnej współpracy

z przemysłem; współpraca z władzami samorządowymi, współpraca z lokalnymi pracodawcami; obserwacja rynku pracy; monitorowanie potrzeb rynku pracy.

- ✓ *Współpraca z lokalnymi jak i ogólnopolskimi firmami, spowoduje zwiększenie prestiżu uczelni.*
- ✓ *Zatrudnienie wykładowców pracujących w branży budowlanej posiadających wiedzę praktyczną i uprawnienia budowlane, po to aby zainteresować kolejne pokolenia ciekawym wykładem, który obrazuje rzeczywistą potrzebę nauki, umiejętności i wiedzy, a nie tylko wyznaczony program nauki, w którym jest wiele suchej nieprzydatnej teorii, Wiedzę należy przekazać w ten sposób aby studenci mieli świadomość po co ją nabywają i jak ją wykorzystają w późniejszym życiu zawodowym.*

Uczelnia dokłada wszelkich starań, by swoim absolwentom ułatwić wkroczenie na rynek pracy. Planowane jest wprowadzenie studiów dualnych, których celem będzie m.in. upracticznienie studiów oraz wspólna realizacja projektów badawczo-rozwojowych. Cyklicznie organizowane są targi pracy, na które zapraszanych jest co najmniej 30 pracodawców z Piły i regionu; w Uczelni funkcjonuje Biuro Karier, które prowadzi doradztwo indywidualne i grupowe (zatrudnionych jest dwóch doradców zawodowych), Biuro ma status agencji pośrednictwa pracy - w skali roku udostępnia studentom i absolwentom ok. 250-300 ofert pracy, w latach 2003-2015 bezpośrednio od ponad 300 pracodawców pozyskało blisko 3000 ofert pracy. Ponadto władze Uczelni uczestniczą w licznych targach i debatach gospodarczych.

JĘZYKI OBCE

Duża część respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie związane z realizacją misji przez PWSZ w Pile jest zdania, że liczba dotychczasowych zajęć z języków obcych jest niewystarczająca. Postulują m.in.:

- ✓ *Intensywny nacisk na naukę języków obcych (min. dwóch).*
- ✓ *Większy nacisk na naukę języka angielskiego.*
- ✓ *Lepsze kształcenie w zakresie języków obcych.*

INNE

- ✓ *Dostosowanie oferty edukacyjnej do realnych możliwości podjęcia pracy.*
- ✓ *Dobrze przygotowana kadra wykładowców oraz pracowników administracji, otwieranie się na nowe kierunki kształcenia.*

- ✓ wprowadzenie dodatkowych szkoleń i kursów (nawet płatnych) dla studentów i absolwentów, które miały by poważniejszy odzew na rynku pracy np. bhp, audyt itp.
- ✓ Zlikwidowanie kierunków humanistycznych.
- ✓ Utrzymanie wysokiego prestiżu uczelni oraz rozpoznawanie potrzeb rynku.
- ✓ dobór kompetentnych wykładowców, zaangażowanych w swoją pracę, którzy z pasją nauczaliby przyszłych pracowników.
- ✓ W realizacji tych celów na pewno pomogłoby lepsze i nowsze materiały dydaktyczne w laboratoriach i pracowniach, które powinny być dostosowane do panujących realiów.
- ✓ Nic nie można pomóc każdy sam dochodzi do własnego celu w życiu.
- ✓ Moim zdaniem uczelnia celuje w aktualne wymagania współczesnego świata i realizuje potrzeby pracodawców wynikające z zatrudnienia nowych parowników.
- ✓ Wykładowcy - specjaliści w danej dziedzinie, praktycy, 2. Program edukacji/oferta kształcenia - zaktualizowana, wybiegająca w przyszłość, 3. Motywowanie do nieustającego rozwoju zawodowego i osobistego poprzez konferencje, szkolenia dla studentów oraz dobór kadry z odpowiednimi cechami osobowościowymi - zwłaszcza pracownicy dydaktyczni.
- ✓ W tym momencie najkorzystniejszą formą pracy dla regionu pilskiego jest samozatrudnienie, dlatego a PWSZ powinny odbywać się kursy przygotowujące do tej formy zatrudnienia np., jak założyć firmę, jakie są ulgi oraz koszty wynikające z samozatrudnienia.
- ✓ Zwiększenie wymagań wobec studentów co zwiększyło by szanse na szybsze zatrudnienie, często student kończąc studia ma małą wiedzę na temat skończonych studiów, Jeśli osoba decyduje się podjąć studia musi się liczyć z tym że należy się uczyć czym więcej się uczysz tym łatwiej w przyszłości będzie znaleźć pracę.
- ✓ Zatrudnianie studentów na staże jako wykładowcy.
- ✓ Umożliwienie studentom wykonywania praktyk w szerszym wymiarze niż dotychczas. Zatrudnianie młodej i ambitnej kadry dydaktycznej. Motywowanie do nauki po przez atrakcyjne stypendia dla osób wyróżniających się w znacznym stopniu szeroką wiedzą z danej gałęzi wiedzy.
- ✓ Skrócenie tej ankiety... :)

W tym miejscu warto przytoczyć niezwykle **pozytywne opinie absolwentów** o Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Stanisława Staszica w Pile (autentyczne wypowiedzi respondentów):

- ✓ *Doceniam skuteczną ewaluację; byłam pierwszym rokiem kierunku Fizjoterapia podobno dużo się zmieniło.*
- ✓ *Kontynuowanie solidnej, rzetelnej pracy ze studentami jakiej doświadczyłam będąc studentką pielęgniarstwa.*
- ✓ *Uczelnia i jej kadra mogą być stawiane na wzór!*
- ✓ *Fantastyczna Uczelnia, świetna kadra!*
- ✓ *Wszystko jest ok :)*
- ✓ *Bardzo fajna uczelnia!!!*

Respondenci łagodniej, niż ich poprzednicy w ubiegłorocznym badaniu, odnieśli się do kilku stref działalności Uczelni. Tylko pojedyncze osoby postulowały wprowadzenie oferty kursów, zarówno bezpłatnych, jak i komercyjnych - dotyczy to przede wszystkim języków obcych. Każdy student I roku ma obowiązek uczestniczyć w szkoleniu wstępnym ogólnym, dotyczącym bhp i ppoż., podczas którego poruszane są kwestie udzielania pomocy przedmedycznej, ponadto wszyscy studenci mogą wziąć udział w bezpłatnych warsztatach z udzielania pierwszej pomocy organizowanych przez kadre akademicką i studentów PWSZ w Pile. Biuro Karier organizuje na życzenie studentów kurs dla kandydatów na wychowawców placówek wypoczynku dla dzieci i młodzieży, który cieszy się dużym powodzeniem. Na bieżąco prowadzone są warsztaty przygotowujące do wejścia na rynek pracy (pisanie CV, listu motywacyjnego, autoprezentacja, mowa ciała, własna firma, coaching itp.). Studenci mają także możliwość zaproponowania szkolenia/kursu, w którym chcieliby wziąć udział - wówczas jego organizacją również zajmuje się Biuro Karier.

W tegorocznej edycji badań w ogóle, po raz kolejny, nie pojawił się aspekt ulepszenia funkcjonowania komórek administracyjnych dedykowanych obsłudze studentów oraz zwiększenie uwagi na terminowość prowadzonych zajęć. Absolwenci nie odnieśli się również do oferty studenckich kół naukowych (w *ubiegłorocznych badaniach absolwenci uznali, że liczba i oferta kół naukowych była niewystarczająca*).

III. WNIOSKI I REKOMENDACJE KOMISJI DS. MONITOROWANIA KARIER ZAWODOWYCH ABSOLWENTÓW PWSZ W PILE

Przedstawione w raporcie analizy umożliwiły sformułowanie konkluzji dotyczących uogólnionych ocen absolwentów PWSZ w Pile, które oparte były z jednej strony na doświadczeniach z okresu studiowania, zaś z drugiej biografii zawodowych po ukończeniu studiów.

Ze względu na niską zwrotność ankiet, spowodowaną prawdopodobnie liczebnością i obszernością pytań, Komisja ds. monitorowania karier zawodowych absolwentów podjęła decyzję o konieczności zmiany treści ankiety (od roku kalendarzowego 2016).

Tym samym komisja zrezygnowała z charakterystyk kierunkowych, natomiast razem z raportem ciała kolegialne Uczelni oraz dyrektorzy instytutów otrzymają częściowe (z podziałem na kierunki) zestawienia statystyczne.

Ponadto ze względów organizacyjnych oraz terminarza zadań, realizowanych przez ciała kolegialne Uczelni ustalono, że konieczna jest zmiana terminu badania oraz przygotowywania raportu. Od roku kalendarzowego 2016 raport z badania pn. *Monitorowanie karier zawodowych absolwentów PWSZ* opracowywany będzie najdalej do dnia 30 października, ze stanem na dzień 30 czerwca tego roku.

W związku ze zniesieniem realizacji obowiązku monitorowania karier zawodowych absolwentów z Uczelni i przekazaniem tych zadań MNISW na podstawie zagregowanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych danych statystycznych, Komisja ds. monitorowania karier zawodowych absolwentów w kolejnych raportach będzie uwzględniać opracowania dotyczące monitoringu centralnego.